

Kínával való fellépés a Dél-kínai-tengeren: Duterte Irányváltás

Kreuzer, Peter

Publikációs verzió / Published Version Arbeitspapier / working paper

Zur Verfügung gestellt in Kooperation mit / provided in cooperation with:
Hessische Stiftung Friedens- und Konfliktforschung (HSFK)

Empfohlene Zitierung / Javasolt idézet:

Kreuzer, P. (2018). *A Dél-kínai-tengeri ügyek kezelése Kínával: Duterte pályamódosítása*. (PRIF Reports, 3). Frankfurt am Main: Hessische Stiftung Friedens- und Konfliktforschung. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-57889-2>.

Nutzungsbedingungen:

Dieser Text wird unter einer CC BY-ND Lizenz (Namensnennung- Keine Bearbeitung) zur Verfügung gestellt. Nähere Auskünfte zu den CC-Lizenzen finden Sie itt: <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/deed.de>

Használati feltételek:

Ez a dokumentum a CC BY-ND licenc (Attribution-NoDerivatives) alatt érhető el. További információért lásd: <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0>

PRIF-JELENTÉS

FRANKFURTI BÉKEKUTATÓ INTÉZET/ LEIBNIZ-INSTITUT HESSISCHE STIFTUNG FRIEDENS- UNO KONFLIKTFORSCHUNG

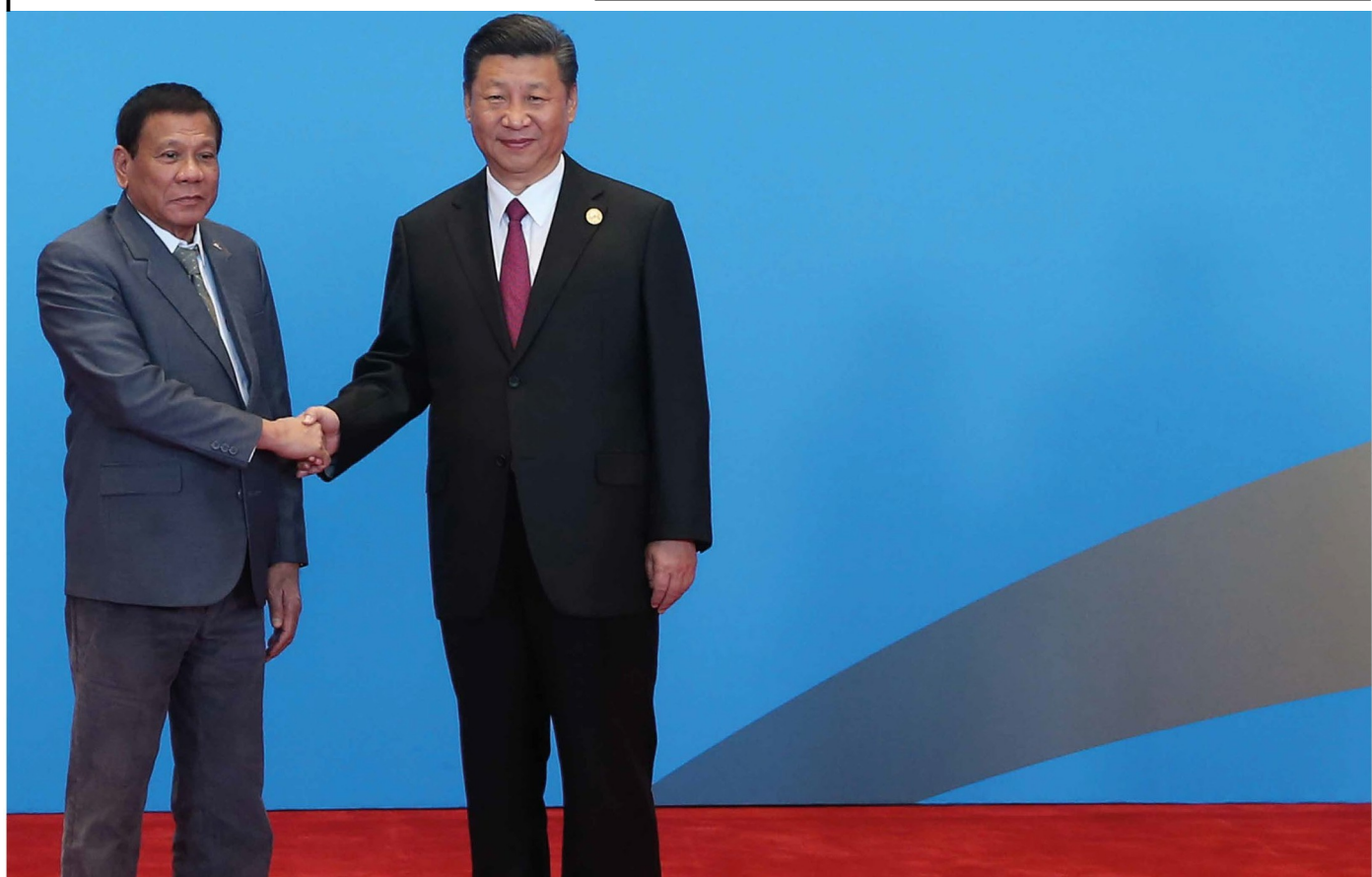

FOR

国际合作高
INTERNATIONAL CO

PETER KREUZER //

A KÍNÁVAL VALÓ FOGLALKOZÁS A DÉL-
KÍNAI-TENGEREN: DUTERTE IRÁNYVÁLTÁS

PRIF jelentés 3/2018

A KÍNÁVAL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS A DÉL-KÍNAI-TENGEREN

DUTERTE IRÁNYVÁLTÁS

PETER KREUZER //

LEIBNIZ-INSTITUT HESSISCHE STIFTUNG FRIEDENS- UND KONFLIKTFORSCHUNG (HSFK)
FRANKFURTI BÉKEKUTATÓ INTÉZET (PRIF)

Borító:

Hszi Csin-ping kínai elnök üdvözli Rodrigo Duterte Fülöp-szigeteki elnököt az Övezet és Út Fórum (BRF) nemzetközi együttműködési kerekasztal-csúcstalálkozója előtt a Yanqi-tónál;
© picture alliance / Fotósorozat.

Szöveges licenc:

Creative Commons CC-BY-ND (Attribution/NoDerivatives/4.0 International). A felhasznált képek saját licencük alá tartoznak.

Levelezés:

Békekutató Intézet Frankfurt Baseler
Straße 27-31
D-60329 Frankfurt am Main
Telefon: +kreuzer@hsfk.de
<https://www.prif.org699591>

ISBN: 978-3-946459-31-6

Az elmúlt évek eszkalációjának fejleményeit és a kínai-filippinó kapcsolatok 2016 közepe óta tartó, meglepően sikeres de-eszkalációját összefoglalva ez a jelentés azt a tágabb kérdést járja körül, hogy miként lehet óvatosan bánni a magabiztos Kínával a Dél-kínai-tengeren.

2011 és 2016 között a dél-kínai-tengeri területi szuverenitással és tengeri jogokkal kapcsolatos többoldalú konfliktus drámaian kiéleződött. Ennek középpontjában Kína és a Fülöp-szigetek áll, mivel utóbbi az ellenfél kifejezett kívánsága ellenére 2013, korán megtette azt a példátlan lépést, hogy az Állandó Választottbíróóság (PCA) előtt eljárást indított Kína ellen.

Ennek a lépésnek az lett a következménye, hogy a kétoldalú kapcsolatok minden idők legalacsonyabb szintjére hültek, Kína pedig a vitatott területeken folytatott tevékenységének fokozásával torolta meg: a kis, alacsonyan fekvő magaslatokat hatalmas mesterséges szigetekké alakították át, és megerősített kikötőkkel és repülőterekkel látták el, amelyek jelentősen megnövelik a kínai haditengerészet és légierő műveleti kapacitását. A Fülöp-szigetek viszont rendkívül sikeres volt a vezető demokráciák politikai támogatásának megszerzésében, és sikerült megerősíteniük biztonsági kapcsolataikat régi szövetségeseikkel, az Egyesült Államokkal, és újakat létesíteniük más regionális hatalmakkal, köztük elsősorban Japánnal és Ausztráliával.

A PCA végül tette a díjat júliusban 2016 használva nyelvezet még erősebben ellenzi a kínai állítások, mint a legtöbb megfigyelő várt. Kína szinte valamennyi tengeri követelését elvesztette a Dél-kínai-tenger vitatott területein. Aligha meglepő, hogy a díjat a Benigno Aquino vezette Fülöp-szigeteki kormány és nyugati támogatói egyaránt úgy tekintették, mint amely igazolja azt a Fülöp-szigeteki stratégiát, hogy a nemzetközi joghoz folyamodnak a Kínával folytatott szuverenitás és szuverén jogok vitájában való győzelem érdekében.

Ez a jelentés nagyrészt követi Rodrigo Duterte új Fülöp-szigeteki kormányának értékelését, amely szinte egy időben lépett hivatalba a PKA-ítélet meghozatalával, nyáron. A jelentés arra következtetésre 2016.jut, hogy a Kínával való nyilvános szembeszegülés filippinó stratégiája a Per- manens Választottbíróóság egyoldalú elfoglalása révén ösztönözte a kínai asszertivitást, és valószínűleg hozzájárult ahhoz a kínai döntéshez, hogy nagyhatalmi ambícióit drasztikusabb módon érvényesítse. Így egyértelműen sikertelen volt, ha a cél a kínai asszertivás megállítása, az eszkaláció veszélyének csökkentése vagy a konfliktus megoldásához való közeledés volt. Rendkívül problematikus is volt, mivel aláásta az egyik legkevesebb erőforrást ebben az összetett konfliktusban: a kölcsönös bizalmat. Bár a Fülöp-szigeteki stratégia teljesen legális volt, mégis a *törvényes hadviselés* aktusaként kell értelmezni, mivel megsértette a regionális igénylők informális megállapodását, miszerint nem fordulnak a konfliktus rendezésének külső mechanizmusaihoz, valamint a választottbíráskodásnak mint a versengő igénylők konszenzusos lépésének normatív előfeltételét.

Ha a jelenlegi Fülöp-szigeteki kormány maradt volna hivatalban, a további eszkaláció esélye jelentős lett volna. Kína nagy valószínűséggel továbbfejlesztette volna stratégiáját, amely új tényeket teremtett volna mesterséges szigetek formájában, amelyek hatalmas katonai repülőterekkel és kikötőkkel rendelkeznek, és ezzel párhuzamosan agresszívan megtagadta volna a Fülöp-szigetek hozzáférését az általa magának követelt tenger hatalmas részeihez.

Két héttel a partnerségi és együttműködési megállapodás odaitélése előtt azonban beiktatták az új Fülöp-szigeteki elnököt, Dutertét, aki azonnal irányt váltott, és felajánlotta, hogy rendbe hozza a kapcsolatokat Kínával. A díj egyelőre figyelmen kívül hagyására tett ajánlata lehetővé tette Kínának, hogy arcvesztés vagy a vereség beismerése nélkül válaszoljon.

Azóta helyreálltak a kétoldalú kommunikációs csatornák a legfelsőbb szintről a kettes szintre, a gazdasági kapcsolatok intenzívebbé váltak, Kína fontos partnerré és hitelforrássá vált az infrastruktúrára összpontosító Fülöp-szigeteki fejlesztési program számára, a vitatott területeken jelentősen enyhült a helyzet, és visszatért a régióba a Kínafelemelkedésének békés végkimenetelét illető óvatos optimizmus.

A jelentés szerint a partnerségi és együttműködési megállapodás odaitélése fontos volt, mivel komoly és növekvő hírnévköltségeket rótt Kínára. Ha a Fülöp-szigetek tovább erőltette volna az ügyét, Kínának vagy folytatnia kellett volna agresszív álláspontját a helyszínen, vagy nyilvánosan el kellett volna ismernie a vereséget (ami szinte elképzelhetetlen forgatókönyv). Ez a fenyegető, romló reputációs költség volt az egyik fontos előfeltétele annak, hogy Kína pozitívan reagáljon a Duterte-kezdeményezésre.

A közeljövőre nézve létfontosságú, hogy életben tartsuk a politikai változást kiváltó kölcsönös, aszimmetrikus asszertivitás stratégiáinak költségeinek és korlátainak emlékét. Hosszabb távon jelentős előrelépést kell tenni a fenntartható konfliktuskezelés működő mechanizmusainak intézményesítésében, amelyek kölcsönösen elismert szabályozásokat dolgoznak ki és hajtanak végre a vitatott területen való békés együttélés alapvető gyakorlati problémáira - a halászati szabályozástól kezdve a környezetvédelmi előírásokon át a nem hagyományos biztonsági fenyegetésekig.

A múltbeli dinamika elemzésének egyik fontos tanulsága, hogy a konfliktus jogi eszközök alkalmazásával történő megoldására irányuló elhamarkodott és egyoldalú erőfeszítések valójában növelhetik az ellenfél ellenállását, és ezáltal fokozhatják a konfliktus dinamikáját. Ez annál inkább igaz, minél inkább stratégiai lépésnek tekinthető a nemzetközi választottbíráskodás (vagy más jogi eszközök) igénybevétele, amelynek célja egy olyan verseny megnyerése a jog segítségével, amelyet más módon nem lehet megnyerni. Ilyen körülmények között fokozott ellenállás várható a szembenálló fél részéről, mivel a másik fél lépését *joghadviselésnek* vagy a jog háborús fegyverként való alkalmazásának tekinti.

A második tanulság az, hogy Kínaviselkedése olyan stratégiákkal befolyásolható, amelyek pozitív módon reagálnak alapvető szükségleteire és szorult helyzetére, és így ösztönzik az egyoldalú hatalomgyakorlás mérséklését.

1. Bevezetés	1
2. A Benigno Aquino alatti eszkaláció háttere	3
2.1 A hidegháború alatt egyre erőteljesebb kínai lépéseket figyelmen kívül hagyva	3
2.2 A hidegháború utáni és a Tiananmen utáni váltás: Kína mint leendő ellenség Ramos alatt	5
2.3 A gazdasági lehetőségek Arroyo alatt	6
3. A Benigno Aquino alatt kölcsönösen fájdalmas patthelyzetbe kerülő eszkaláció	7
3.1 Eszkaláció a helyszínen	7
3.2 A győzelem megszerzésének eszközeként a törvényhozás felé fordulva	9
3.3 Kína visszavág	11
3.4 Az eredmény Kína számára: Kínában a győzelem ellenére is fájdalmas patthelyzet alakul ki.	13
3.5 Az eredmény a Fülöp-szigetek számára: A győzelemtől a súlyosan fájdalmas zsákutcáig	14
4. Duterte megragadja a megfelelő pillanatot	15
4.1 A kommunikáció helyreállítása	16
4.2 Irányváltás a Dél-kínai-tengeren és a kétoldalú biztonsági kapcsolatokban	17
4.3 A gazdasági kapcsolatok újjáélesztése	19
4.4 Fejlemények Duterte alatt: a kétoldalú szintről a regionális szintre	21
5. Következtetés: Visszatérés a kezdetekhez?	24

1. Bevezetés

Ez a jelentés azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy miként lehet Kínával körültekintően bánni a Dél-kínai-tengeren (SCS). Míg a Dél-kínai-tenger területi szuverenitásával és tengeri jogaival kapcsolatos konfliktusban számos igénylő áll szemben egymással, a Kínai Népköztársaság (KNK) és a Fülöp-szigetek közötti konfliktus vonzotta a legnagyobb nemzetközi figyelmet az elmúlt években, egészen 2016 nyaráig, mert a Fülöp-szigetek példátlan lépést tett, hogy a Kínával való konfliktusát a nemzetközi bírói szférára is kiterjesztette. Ezt a 2013. példátlan Fülöp-szigeteki lépést Kína nyílt kihívásnak tekintette, amire a Dél-kínai-tengeren rendkívül határozott lépésekkel válaszolt.

Az ezt követő eskalációt 2016 közepén hirtelen felváltotta a kölcsönös alkalmazkodás politikája, miután a Duterte elnök vezette új Fülöp-szigeteki kormány úgy döntött, hogy a konfrontatív álláspontot hirtelen felváltja a Kínával szembeni békülékeny megközelítés.

A kínai asszertivitást a szakirodalom nagy része adottnak veszi. A szokásos tanács Chi- na ellenfeleinek az, hogy a jogállamiságon alapuló elvi álláspontot kell képviselniük, és külső egyensúlyozáshoz kell folyamodniuk. Ez a jelentés amellet érvel, hogy a kínai asszertivitas valójában ingadozott az elmúlt évtizedekben, és hogy ezeket az ingadozásokat nagymértékben befolyásolta az a stratégia, amelyet kínai ellenfelei a konfliktus kezelésére alkalmaztak. Ez a stratégia olyan békéltető gesztusokat tartalmazott, amelyek elismerik a kínai alapvető szükségleteket és kényszerhelyzeteket, és így olyan ösztönzőket is biztosítanak, amelyek lehetővé teszik Kína számára, hogy viszonzásul csökkentse asszertivitását, és a kétoldalú kapcsolatok nem versengő dimenzióira összpontosítson. Úgy tűnik, hogy egyik stratégia sem képes megoldást nyújtani a területi és tengeri konfliktusokra. Míg azonban az előbbi kiszélesíti a viták körét és szintjét, és ezáltal a militarizált viták veszélyét, az utóbbi olyan kapcsolatok javulásához vezet, amelyek a konfliktusos dimenziót kooperatív környezetbe ágyazzák, és ennek eredményeképpen csökkentik a kölcsönös eskaláció veszélyét.

Aquino elnök (2010-2016) alatt a Fülöp-szigetek úgy döntött, hogy a konfliktus nemzetközivé tételével és a külső egyensúly erősítésével, az Egyesült Államokkal és Ausztráliával, valamint Japánnal való szorosabb biztonsági kapcsolatok kialakításával elvi ellenállással lép fel az észlelt kínai asszertivitas ellen. A legfontosabb az a Fülöp-szigeteki döntés volt, hogy egyoldalúan az Állandó Választottbírószágot (PCA) hívta meg¹, hogy döntsön számos olyan kérdésben, amelyek a legrosszabb esetben szinte teljesen elhallgatnák a Dél-kínai-tenger nagy részére vonatkozó hatalmas kínai szuverenitási igényeket.

2016 júliusában a PCA meghozta ítéletét, amely nem csak a Dél-kínai-tenger nagy részét átfogó *kilenc-vonal* támaszkodó, rosszul meghatározott kínai követeléseket semmisítette meg (lásd az alábbi térképet, 5. oldal), hanem azt is megállapította, hogy a Dél-kínai-tenger különböző kiemelkedései közül egyik sem minősül jogi értelemben vett szigetnek. Ennek eredményeképpen a hatalmas kizárólagos gazdasági övezetekre (EEZ) vonatkozó, a szigetek ellenőrzésén alapuló, hatalmas tengeri 200 mérföldes (NM) kizárólagos gazdasági övezetekre (EEZ) vonatkozó minden lehetséges igény érvénytelenné vált.

¹ Szigorúan véve a PCA önmagában nem bírói testület. "Egy nemzetközi irodából áll, amely nyilvántartásként működik, és igazgatási struktúrát biztosít a választottbírószágot számára. A PCA egy, az egyezmény részes államai által összeállított választottbírói listát is vezet, amelynek célja, hogy segítse a részes államokat a nemzetközi választottbírák kiválasztásában" (Malintoppi 2006: 134).

Míg az Aquino-kormány a PCA döntését átütő győzelemként értékelte, addig az újonnan megválasztott Duterte-kormány számára a hatalmas járulékos költségek miatt egyenesen kudarcot jelentett. Az Aquino-stratégia nem akadályozta meg Kínát abban, hogy tovább érvényesítse igényeit a Dél-kínai-tengeren, ahol azóta számos hatalmas mesterséges szigetet hozott létre, amelyek közül többet repülőterekkel és kikötőkkel láttak el, amelyek képesek befogadni modern vadászgépeket, bombázókat és hadihajókat. Továbbá a Fülöp-szigetek számára nem volt megvalósítható lehetőség a döntés érvényesítésére anélkül, hogy a vita militarizálódásának kockázatát ne vállalná. Végül pedig úgy tűnt, hogy a Fülöp-szigetek gazdaságilag is vesztesnek bizonyult a konfrontáció éve alatt tanúsított keményvonalas álláspontja miatt.

A Duterte elnök vezette új Fülöp-szigeteki kormány úgy döntött, hogy feleleveníti és kiterjeszti a Gloria Macapagal Arroyo (2001-2010) kormánya által alkalmazott stratégiát, amely a konfliktus lekicsinyítésére és a konfliktusnak az együttműködési tevékenységek széles körébe és a gazdasági kapcsolatok erősítésébe való beágyazására összpontosított. Ezzel jelezte, hogy visszatér a fenntartható konfliktuskezelési mechanizmusok kidolgozásához, amelyek célja az eskalációs dinamika veszélyének csökkentése és egy olyan átfogó kooperatív keret létrehozása, amelybe a konfliktus biztonságosan beágyazható.

Miközben Kína egyértelműen győzött a terepen, mivel a Fülöp-szigetek külső kiegyensúlyozottsága nem tudta megakadályozni a kínai szigetépítést és militarizálást, az egyoldalúan érvényesülő masszív fellépések növekvő költségeket eredményeztek. Ezek az előretörések súlyosan rontották Kína nemzetközi hírnevét, felerősítették a délkelet-ázsiai térségben a kínai szándékokkal szembeni regionális bizalmatlanságot, és erősítették a Fülöp-szigetek és a külső hatalmak közötti kötelekeket. Kína számára a Fülöp-szigetek kezdeményezése a baráti kapcsolatok helyreállítására egy olyan lehetőséget jelzett, amely lehetőséget adott arra, hogy kiszabaduljon az eskaláció költséges dinamikájából, amely az előző években dominált. Azzal, hogy Duterte megígérte, hogy egyelőre figyelmen kívül hagyja a PCA döntését, lehetővé tette Kínának, hogy irányt változtasson és de-eszkálálja konfliktusos viselkedését anélkül, hogy a választottbírósi eljárásban be kellene ismernie vereségét.

E kezdeti váltás és az azt követő fejlemények ígéretes eredményekkel jártak: a konfliktus legalábbis ideiglenesen befagyott, és egy átfogó együttműködési keretbe ágyazódott, amelynek középpontjában a gazdasági együttműködés és Kína új szerepe áll, mint a Fülöp-szigetek fejlődésében kulcsfontosságú partner.

Azzal érvelnek, hogy a Fülöp-szigetek sikere a partnerségi és együttműködési megállapodással kapcsolatos választottbírósi eljárásban szükséges előfeltétele volt a Duterte-kezdeményezésre adott viszonylag pozitív kínai válasznak. Közvetlenül és közvetve növekvő költségeket okozott Kína számára, ami hajlandóvá tette az aszertivitás csökkentésére. Ha azonban a Fülöp-szigetek a 2016. júliusi PKA-ítélet után is folytatta volna azt a bevett politikai irányvonalat, hogy Kínát a nemzetközi joggal ellentétes nemzetközi zsarnokként állítja be, az tovább súlyosbította volna az amúgy is feszült helyzetet. Az Aquino-vonal mentén való továbbhaladás minden valószínűség szerint ezután elhúzódó és fokozódó konfrontációhoz vezetett volna, mivel Kína számára az egyetlen kiút a vereség elismerése lett volna. Következésképpen a Duterte-féle elmozdulásra ugyanúgy szükség volt ahhoz, hogy a kölcsönös konfrontációtól el lehessen térni és el lehessen távolodni. A Kína *felkarolását* célzó Duterte-stratégia azonban kevésbé lett volna hatásos az előző döntőbíráskodás hiányában, mivel Kína akkor nem érezte volna az egyébként meglehetősen sikeres terepen tanúsított aszertivásával járó fájdalmat.

Az alábbi elemzés megmutatja, hogy a konfliktus erőszakos megoldására irányuló egyoldalú erőfeszítések egy erős ellenfél kifejezett akarata ellenére nem csak kudarcra vannak ítélve. Valószínűleg növelik az ellenfél ellenállását és a konfliktus irányíthatatlanná válásának veszélyét, még akkor is, ha ebben a konkrét esetben a nagyhatalmat arra ösztönzik, hogy pozitívan reagáljon a kisebb hatalom változásra irányuló jelzéseire.

A részletes elemzés a következő szempontok szerint fog haladni: A fejezet megállapítja a Fülöp-szigeteki konfliktuskezelés alapvető stratégiáit a területi konfliktus korábbi évtizedeiben, egészen a 2011-től kezdődően bekövetkezett eszkalációig. A következő két fejezet részletesen elemzi az eszkaláció dinamikáját 2011 júniustól júniusig, majd 2016 az ezt követő, 2016 közepétől kezdődően a jóval megerősített kétoldalú kapcsolatok felé történő elmozdulást. Az utolsó fejezet a kétoldalú kapcsolatok jelenlegi "gyors fejlődésének aranykorszakaként" üdvözölt Wang Yi kínai külügyminiszter esélyeit és korlátait tárgyalja (Shepherd 2017).

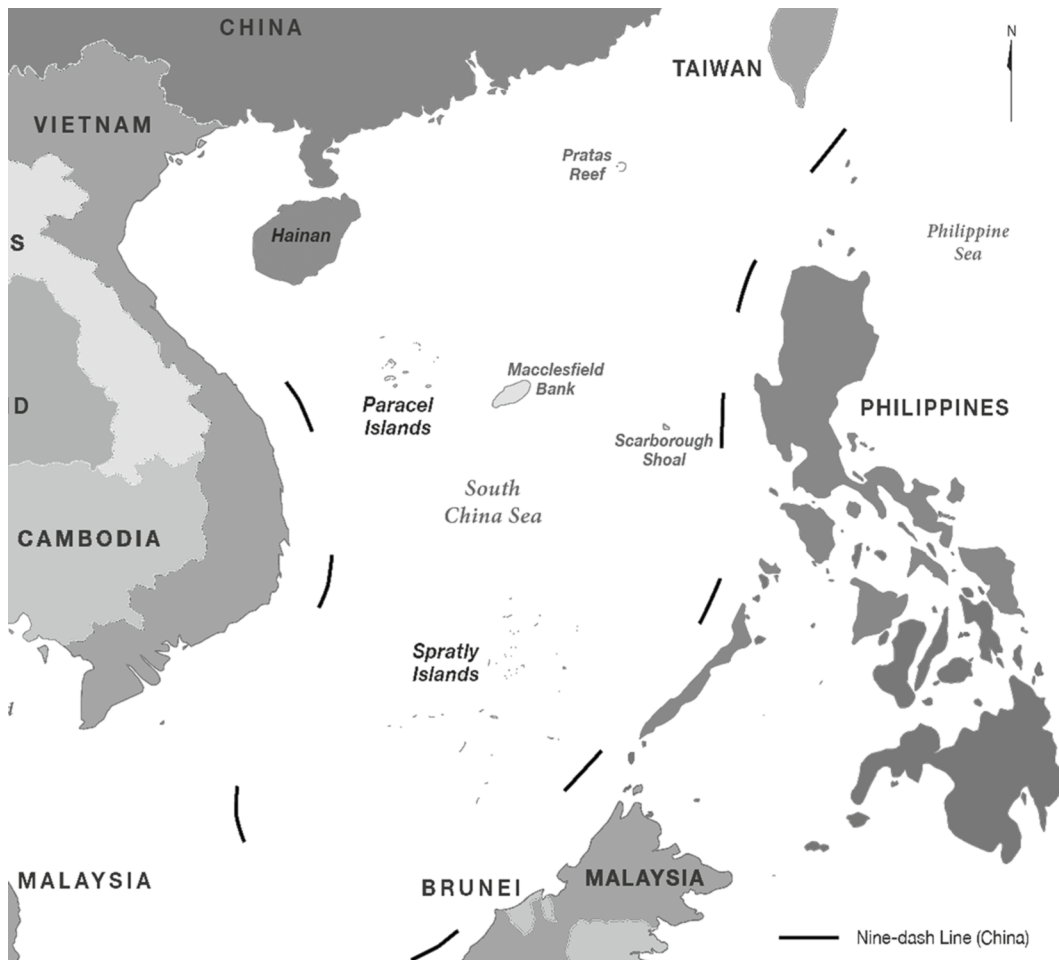
2. a józSági vízen belüli eSzKálAtás alapjábAn

2.1 AZ EGYRE ERŐTELJESEBB KÍNAI LÉPÉSEK FIGYELMEN KÍVÜL HAGYÁSA A HIDEGHÁBORÚ ALATT

A szigetek feletti szuverenitással és a dél-kínai-tengeri szuverén jogokkal kapcsolatos konfliktus az 1940-es évekre nyúlik vissza. Az elmúlt évtizedekben a Kínai Népköztársaság (KNK), a Kínai Köztársaság Tajvanon (ROC), Vietnam, a Fülöp-szigetek, Malajzia és Brunei kisebb-nagyobb területeket követelt magának a tengerből. Az egymást átfedő, kizárólagos tulajdonjogra vagy ellenőrzésre vonatkozó igények sokasága az elmúlt évtizedek egyik legnehezebben megoldható konfliktusává tette a konfliktust, amely azonban csak az 1990-es években eszkalálódott, amikor Kína végül bekapcsolódott a Fülöp-szigetek keleti partjainál lévő Spratly-szigeteken található szigetek, zátonyok, sziklák és egyéb kiemelkedések ellenőrzéséért folytatott küzdelembe.

Az első kínai lépés a Spratly-szigeteken akkor történt, amikor a Kínai Köztársaság (ROC) 1946, két hajója elhajózott a legnagyobb szigethez, átnevezte *Tai ping Dao-ra* és elindult. Ugyanebben az évben Elpidio Quirino Fülöp-szigeteki elnök kijelentette, hogy a Fülöp-szigetek a Spratly-szigeteket a biztonsága szempontjából létfontosságúnak tekinti, és ezért igényt tart rá². A következő években azonban úgy tűnt, hogy a kormány intézkedései ennek az ellenkezőjét jelzik, mivel egészen addig 1956. nem nyújtottak be igényt, amíg egy Fülöp-szigeteki állampolgár, Tomás Cloma (a kormány jóváhagyása nélkül) a Spratly-szigetek területének nagy részét a felfedezés jogán terra nullius-ként követelte magának. Magsaysaysay Fülöp-szigeteki elnök tagadta, hogy ez azt jelentené, hogy a Fülöp-szigetek igényt tartana a szigetekre. Ennek ellenére mind a Kínai Köztársaság (ROC), mind a Kínai Népköztársaság (KNK) reagált. Az első a Taiping-sziget végleges megszállásával, a második pedig a szuverenitási igényeinek bármilyen megsértése elleni határozott tiltakozással.

2 A konfliktus korai évtizedeinek kronológiájának alábbi bemutatásának egyik központi alapja Hayton 2014.

1. ábra: A Dél-kínai-tenger (Forrás: Dél-kínai-tenger színesben (<http://asiapacific.anu.edu.au/mapsonline/base-maps/islands-south-china-sea>), fekete-fehérre konvertálva (szürkeárnyalat)).

Ezután a szigetek szinte teljesen feledésbe merültek, egészen az 1970-es évek eleji *olajlázig*, amikor a Palawan partjainál folyó olajkutatás felvetette a Fülöp-szigetek számára is megragadható tenger alatti gazdagság gondolatát. A 1971 Fülöp-szigetek a Spratly-szigeteken több magaslatot is elfoglalt, és megpróbáltak le- gálisan védhető igényt támasztani. A Fülöp-szigeteki 1974 diktátor, Ferdinand Marcos kényszerítette Clomát, hogy írja alá a *Szabadságföldjét* (Kalayaan) a Fülöp-szigeteki államnak. Egy évvel korábban (dél)vietnami csapatokat telepítettek a Spratly-szigetekre. Nem sokkal később a Kínai Népköztársaság rajtaütött a Dél-Vietnam által birtokolt nyugati Paracel-szigeteken, és átvette az ellenőrzést. A dél-vietnami válasz a Spratly-szigetek további magaslatainak elfoglalásával járt, amelyek mindegyikét a vietnami kormány vette át a kommunista győzelem után 1975-ben. Az 1970-es évek végén mind Malajzia, mind a Fülöp-szigetek (1599. számú elnöki rendelet, 1978) hivatalosan is megállapította igényét egy tengeri 200 mérföldes kizárólagos gazdasági övezetre. Miután 1983-ban kínai kutatóhajók először jártak a Malajzia által igényelt vizeken, Malajzia több szigetet is elfoglalt, hogy megerősítse igényét.

A Kínai Népköztársaság csak ekkor döntött úgy, hogy aktívan fellép a helyszínen. Megfigyelőállomások létesítésének ürügyén a Spratly-szigetek több magaslatán is jelen volt, ami egy esetben fegyveres konfliktusba torkollott a vietnami csapatokkal. Ami a későbbi időkben felháborodást eredményezett volna, úgy tűnik, akkoriban aligha zavarta a Fülöp-szigeteki vezetést: egy névtelenül nyilatkozó kormánytisztviselőt idéztek, aki azt mondta, hogy ez nem lesz téma Corazon Aquino Fülöp-szigeteki elnök akkori közelgő kínai látogatásán (lásd Manila Standard március 6. o16,1988,.). Fülöp-szigeteki újságírók még azt is elfogadták, hogy "mind Kínának, mind Vietnammak ősi és történelmi igényei vannak a Spratly [...] szigetcsoportra", és a Fülöp-szigeteki álláspontot "területi kalandorizmusnak" minősítették (Balthazar 1988).

2.2 A HIDEGHÁBORÚ UTÁNI ÉS A TIANANMEN UTÁNI VÁLTÁS: KÍNA MINT LEENDŐ ELLENSÉG RAMOS ALATT

Az 1980-as évek végén két olyan fejlemény történt, amely megváltoztatta a Kínáról alkotott nyugati képet: a hidegháború vége a Varsói Szerződés felbomlásával, valamint egy mézárulás, amikor a kínai rezsim erőszakkal elfojtotta a pekingi Tiananmen téren zajló nagyszabású tüntetéseket, ami nagyszámú civil halálát okozta. A nyugati reakció drasztikus volt: gazdasági szankciókat és fegyverembargót vezettek be Kína ellen (lásd például: Rennack 2006). Aligha lehet túlbecsülni a Tiananmen mézárulás szerepét a Kína felemelkedésével kapcsolatos nyugati megítélés átalakításában. Ez volt az a döntő kiváltó ok, amely Kína nyugati megítélését potenciális barátból és szövetségesből potenciális ellenséggé, az emberi jogok megsértőjévé és a globális hegemoniára pályázóvá változtatta.

Ennek fényében az első igazi válság az 1990-es évek elején-közepén alakult ki, amikor Fidel Ramos elnök új Fülöp-szigeteki kormánya először hangoztatta, hogy a Spratly-szigetek közül kettőt bűvárrégióvá kíván átalakítani. A Fülöp-szigeteki haditengerészet több kínai halászt tartóztatott le illegális orvhalászat miatt, és a Fülöp-szigeteki kormány engedélyezte, hogy a Fülöp-szigeteki haditengerészet által üzemeltetett kutatóhajó a vitatott területek tengeri erőforrásait vizsgálja (Carlito 1993; AFP 1993; Business World 1993). A kezdeti kínai reakciók békülékenyek voltak. A kínai tisztségviselők arcukat kímélő kompromisszumot keresve jelezték, hogy érdeklődnek a tenger alatti erőforrások közös kezelése és fejlesztése iránt (Manila Bulletin 1993). A kínai álláspont azután keményedett meg, hogy Ramos aláhúzta a Fülöp-szigetek és az Egyesült Államok szoros kapcsolatait, és kifejezetten "üdvözölte Amerikaelzántságát, hogy ellenzi az erő alkalmazásához való folyamodást a Kalayaan vagy Spratly térségben" (The American Presidency Project 1993).

Korán 1995kiderült, hogy Kína elfoglalt egy újabb magaslatot, a Mischief Reefet, amely sokkal közelebb van a Fülöp-szigeteki metropoliszokhoz, mint az eddig általa ellenőrzött területek. Ezúttal "Manilában dühös volt a reakció" (Hayton 2014: 86). Manila a nemzetköziesítés és az erkölcsi felháborodás stratégiáját választotta, amelynek célja Kína mint harcias Góliát megalázása volt, és figyelmeztetett a Dél-kínai-tenger "tibetizálására", valamint arra, hogy Kínacselekedetei "diplomáciai karantént hívhatnak elő, amely emlékeztethet a világ reakciójára a diákok és munkások lemészárlására a Tian'anmen téren néhány évvel ezelőtt".³ A Ramos-kormány így a szuverenitás körüli konfliktust szimbolikusan a következő konfliktussá alakította át

3 Fülöp-szigeteki politikusok idézve: Kreuzer 260. o2016,.; lásd még Kreuzer 2015.

a demokrácia és ellenfelei. Ezzel összhangban Ferdinand Ramos azzal fenyegette az autoriter rezsimet, hogy az Egyesült Államok keze által buknak meg (Ramos 1995).

Fontos azonban megjegyezni, hogy a Ramos-kormány e keményvonalas álláspontja ellenére fenntartotta a kétoldalú kommunikációs csatornákat. Ez végül kétoldalú magatartási kódexet (COC), valamint a két elnök, Ramos és Jiang Zemin közötti kétoldalú találkozózt eredményezett 1995 és 1996 novemberében az APEC (Ázsiai-csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés) fórumának alkalmával. A tárgyalások, a kétoldalú COC, valamint az azt követő kétoldalú csúcsvezetői találkozó jelezte, hogy a Fülöp-szigetek hallgatólagosan továbbra is elfogadja a kínai konfliktuskezelési kereteket, hogy "egyes ellentmondásokra [...] baráti konzultáció útján is lehet megoldást keresni" (Xinhua 1995). Ramos Kínával szembeni stratégiáját Richard Heydarian "bimultilateralizmusnak" nevezte, más szóval "a kínai vezetéssel való közvetlen kapcsolatfelvételnek, miközben regionális támogatást gyűjt a Peking dél-kínai-tengeri tengeri ambícióinak megfékezésére" (Heydarian 2017: 59).

2.3 GAZDASÁGI LEHETŐSÉGEK FELÉ FORDULVA ARROYO ALATT

A válság kisebb hullámvölgyekkel és hullámvölgyekkel folytatódott a Ramos-elnökség végéig és Joseph Estrada elnökségéig (1998-2001). Gloria Macapagal-Arroyo alatt 2001-től kezdődően jelentősen javultak a kétoldalú kapcsolatok. Elődeivel ellentétben, akik hivatali idejük alatt csak egyszer látogattak Kínába, Arroyo gyakori látogatója volt Kínának, és 2004-ben sikerült kezdeményeznie egy kétoldalú megállapodást a kínai és a Fülöp-szigeteki nemzeti olajvállalatok közötti közös kutatásról, amelyhez Vietnam csak egy évvel később csatlakozott.⁵ Ezt a mézesheteket számos hatalmas infrastrukturális projekt kísérte, amelyeket kínai kölcsönökkel kellett támogatni, valamint az egekbe szökő kétoldalú kereskedelem, amely először mutatott tartós exporttöbbletet a Fülöp-szigetek számára. Úgy tűnt, hogy mindkét fél úton van egy olyan stabil kapcsolat kialakítása felé, amelyben a konfliktus dimenziója egy átfogó keretbe ágyazódott, amelyet a *kölcsönösen csábító lehetőségek* uraltak.

Ennek akkor lett vége, amikor az Arroyo-kormányt súlyos támadások érték a korrupció és az ország Kínának való eladása miatt. A politikai túlélésért harcolva az Arroyo-kormány irányt változtatott, és hagyta, hogy a közös kutatási megállapodás a kezdeti hároméves időszak után lejárjon. Kína ismét fenyegetést jelentett a Fülöp-szigetek biztonságára, még ha még mindig visszafogottan is. A konfliktus félretételének rövid életű elképzelése lassan eltűnt. Lassan a dél-kínai-tengeri viszály visszanyerte központi szerepét a kétoldalú kapcsolatok meghatározását illetően. Amikor Kína bejelentette, hogy járőrhajót küld a Dél-kínai-tengerre, Norberto Gonzales Fülöp-szigeteki 2009, nemzetbiztonsági tanácsadó azt állította, hogy ennek "emlékeztetnie kell minket arra, hogy [...] mindig lesznek olyan nemzetek, amelyek erőt mutatnak és fenyegetik a hozzánk hasonló, gyenge nemzeteket" (Inquirer.net 2009).

4 Marcos elnök (1965-1986) Corason 1975, Aquino (1986-1992) Fidel 1988, Ramos (1992-1998) 1993-ban, Joseph Estrada (1998-2001) 2000-ben látogatott Kínába. Gloria Macapagal-Arroyo (2001-2010) 2001-ben (kétszer), (2004, háromszor 2006, 2007), (2008 kétszer) és 2010. utódja Benigno Aquino egyszer (2011 Hivatalos Gazette, évszám nélkül) járt Kínában.

5 A három olajtársaság által aláírt háromoldalú megállapodás szövegét lásd: 2005 <http://bit.ly/2GxjGpr>. A korábbi kétoldalú megállapodás, lásd 2004: <http://bit.ly/1hHpGLf>.

A belpolitikai aggodalmaktól vezérelve az Arroyo-kormány felhagyott az Egyesült Államok és Kína közötti egyensúly megteremtésére irányuló tudatos törekvéssel is, és visszatért a hagyományos külpolitikai irányvonalhoz, amelyet Renato De Castro filippínó politológus hízelgő módon úgy jellemez, mint az Egyesült Államokkal szembeni "protektorátusi státuszt" (De Castro 2010: 708).

Összefoglalva, bár a kétoldalú kapcsolatok az 1990-es évek elejéig meglehetősen hűvösek voltak, ez nem a Spratly-vita miatt kialakult ellenségeskedés miatt volt. Egyszerűen csak arról volt szó, hogy egyik fél sem volt érdekelt abban, hogy a kapcsolatok elmélyítése prioritást kapjon. A kapcsolatok Ramos alatt romlottak. Az 1995-ös Mischief incidenssel a kétoldalú konfliktus a kínai-filippinai kapcsolatok középpontjába került. Ennek ellenére a kétoldalú kommunikáció fennmaradt, ahogy a kétoldalú konfliktuskezelés paradigmája is. Arroyo alatt a Fülöp-szigetek aktívan támogatta a kínai paradigmát, amely a konfliktus félretételét és a gazdasági együttműködésre és a közös fejlesztésre való összpontosítást célozta. Bár semmi sem utal arra, hogy ez a stratégia sikeres konfliktusmegoldáshoz vagy rendezéshez vezetett volna,⁶ az ellenfelek ez alatt a néhány év alatt bebizonyították, hogy a konfliktus dinamikájának enyhülése lehetséges. Egy átfogó együttműködési keretbe ágyazva az olyan tevékenységeket, mint például a Kínai Nemzeti Felszabadító Hadsereg (PLA) által 2006 a Kína által megszállt Spratly-zátonyok egyikén új navigációs lámpák telepítése (Zhang 2006), nagyrészt kisebb irritációként figyelmen kívül hagyták, és nem okoztak akkora riadalmat, mint az 1990-es években.

3. kölcsönösen fájdalmas patthelyzetbe kerülés a benlgo aquino alatt

Bár a kétoldalú konfliktus kiéleződésének kezdetét általában a Scarborough-2012 oltalmi zátony incidenssel datálják (lásd alább), fontos megjegyezni, hogy ezt számos kisebb egyoldalú lépés előzte meg mindkét fél részéről, amelyek rontották a kapcsolatokat és 2010 a kétoldalú konfliktust. 2011.

3.1 ESZKALÁCIÓ A HELYSZÍNEN

Az új Fülöp-szigeteki elnök, Aquino, bár kezdetben nem támogatta konfrontatívabb álláspontot Kínával szemben, mégis "lényegesen visszafogottabb volt a Kínával való szoros gazdasági kapcsolatok kialakításában, amelyről úgy vélték, hogy kihasználta az Arroyo-kormányzat korrump tendenciáit saját érdekeinek előmozdítására a Dél-kínai-tengeren" (Heydarian 2017: 63). Számos ellentmondásos, kínai részvétellel megvalósuló projekt, a legjelentősebbek közül az északi vasúti projekt⁷ és a Fülöp-szigeteki Nemzeti Hálózat Vállalatban való kínai részesedés továbbra is savanyította a kapcsolatokat. A politika is eltolódott a tekintetben

6 A konfliktuskezelés a megkeményedett, mélyen gyökerező és a megoldásra ellenálló konfliktusok kezelésére szolgáló előnyös stratégia. Célja, hogy a konfliktusokat olyan módon kezelje, hogy "konstruktívabbá és kevésbé destruktívá tegye". Alternatív módon úgy is lehet érvelni, hogy a menedzsment célja olyan fenntartható mechanizmusok létrehozása, amelyek csökkentik az adott konfliktus szaliciáját. A rendezés és a megoldás egyaránt a konfliktus lezárását célozza. Míg a rendezés arra összpontosít, hogy "kölcsönösen kielégítő megállapodást dolgozzanak ki az érintett felek között [...] anélkül, hogy feltétlenül foglalkoznának a konfliktus alapvető okaival", addig a rendezés "azt jelenti [...], hogy minden fél alapvető szükségleteit kielégítsük, miközben megtaláljuk a módját annak, hogy tiszteletben tartsuk a mögöttes értékeket és identitásokat" (Spangler 2003). A tényleges gyakorlatban a rendezés és a megoldás kifejezéseket gyakran felváltva használják egy olyan folyamatra, amely olyan helyzethez vezet, amelyben a konfliktus már nem létezik.

7 A projekt célja az volt, hogy vasúti összeköttetést biztosítson Manila metropolisz és az észak-luzoni tartományok között.

a Dél-kínai-tengerre. Az Aquino-kormány, elhatárolódva elődjétől, 2011-ben a Kalayaan-szigetek északkeleti részén található Reed Bankot Recto Bankra nevezte át egy "néhai szenátor és kiváló filippínó nacionalista, Claro M. Recto" tiszteletére (Bordago/Gonzales 2011). Nem sokkal később Fülöp-szigeteki törvényhozók és a hadsereg egyik tábornoka meglátogatta a Fülöp-szigetek által megszállt Pag-Asa szigetet a Spratly-szigeteken. Ott azt javasolták, hogy az egész régiót nevezzék át *Nyugat-Filippínói-tengerré*. A kínai kritikát, miszerint az utazás "ellentétes a dél-kínai-tengeri felek nyilatkozatával", figyelmen kívül hagyták (Orendain 2011).

Az Arroyo-kormány már 2010-ben új kutatási engedélyeket adott ki a Reed/Recto Bank körüli vitatott vizekre. Az Aquino-kormány alatt a feltárás a 2011, komoly kínai tiltakozások ellenére korán megkezdődött. Kína erre járőrhajók küldésével reagált, amelyek a kutatóhajót visszavonulásra kényszerítették. A Fülöp-szigetek viszont járőröző repülőgépeket és kísérőhajókat küldött a kutatóhajó kísérésére. Kína végül meghátrált, és nem kényszerítette ki a leszámolást.⁸ Néhány nappal korábban jelentették, hogy egy kínai hadihajó filippínó halászhajókra lőtt, októberben pedig a Fülöp-szigeteki haditengerészet egyik hajója megdobott egy kínai halászhajót (Laude 2011). Aquino alatt a Fülöp-szigetek Kína-politikája egyértelműen megváltozott. Miközben bojkottálta a kínai disszidens Liu Hsziao-po Nobel-békedíj átadásának ceremóniáját, és ezzel látszólag megbékélt Kínával,⁹ egyúttal olyan politikára tért át, amely a Dél-kínai-tengeren minden kínai lépéssel szemben ellenérvényesítő akciókkal lép fel. A dél-kínai-tengeri követelésekkel kapcsolatos új irányvonalat Aquino elnök 2011 a nemzet helyzetéről szóló beszédében foglalta össze, ahol azt állította:

"Ha már a biztonságról beszélünk, a fokozott biztonság nem növeli nemzeti büszkeségünket is? [...] Most már világos az üzenetünk a világnak: ami a miénk, az a miénk; a Recto Bankra lépni nem más, mint a Recto sugárútra lépni" [a nemzeti fővárosban, Manilában; P. K.] (Aquino 2011).

2012 elején a Fülöp-szigetek új felhívást tett közzé a vitatott területeken található olaj- és gázmezőkre irányuló beruházásokra.¹⁰ Nem sokkal később a kínai tengerészeti biztonsági hajók szembeszálltak a Fülöp-szigeteki haditengerészet egyik hajójával, amely megpróbálta feltartóztatni a kínai halászhajókat a Scarborough-zátony térségében. A helyzet eszkalálódott, mivel a két szembenálló erő több héten keresztül állt egymással szemben. Bár kezdetben mindkét fél kivonta hajóit a területről, a kínaiak visszatértek, és azóta is akadályozzák a Fülöp-szigeteki halászhajók bejutását a zátonyra.

Eddig az időpontig mindkét fél nagyrészt a kialakult informális játékszabályok szerint játszott, amelyeket a múltban hasonló akciókban alkalmaztak - a kutatási koncepciók egyoldalú odaítélésétől és a vitatott területeken való kutatástól kezdve a hajók megfenekléséig vagy a külföldi halászhajók elfogásáig -.

8 A nádas bank előtörténetéről a kínai-filippínai konfliktus kialakulásában ld: Muscolini 2013.

9 E tekintetben a valóság összetettebb, mivel maga Aquino is azzal érvelt, hogy a Nobel-díj átadási ceremóniájának bojkottálása a Fülöp-szigeteki erőfeszítések miatt történt, hogy megakadályozzák több, drogkereskedelemmel vádolt Fülöp-szigeteki állampolgár kivégzését, és jóvátegyenek egy elszúrt manilai rendőrségi akciót, amelynek során nyolc kínai turista vesztette életét (ABS-CBN News 2010).

10 Tajvan már előzetesen tiltakozott a Fülöp-szigeteki olaj- és gázkitermelés ellen (Bordadora/Gonzales 2011).

az illegális halászat miatt (azaz a nemzeti jog vitatott területekre történő alkalmazása). Eddig a pontig a konfliktusban részt vevő valamennyi fél egyetértett abban, hogy a konfliktust az igénylőknek kell kezelniük, a konfliktus viselkedésére vonatkozó átfogó szabályokról pedig a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségének (ASEAN) regionális szervezetében kell tárgyalni. A Scarborough-zátony incidens nyomán azonban a Fülöp-szigeteki "Kína-ölyvek", élükön Albert Del Rosario külügyminiszterrel, "teljes körű diplomáciai offenzívát szorgalmaztak Kína ellen. E stratégia középpontjában a jogi hadviselés (lawfare) állt" (Heydarian 2017: 66). Ez a *lawfare* kifejezés "azt a stratégiát jelöli, amely a jogot a hagyományos katonai eszközök helyettesítésére használja - vagy visszaél a joggal - egy operatív cél elérése érdekében". (Dunlap 2008: 146)

3.2 A GYŐZELEM MEGSZERZÉSÉNEK ESZKÖZEKÉNT A TÖRVÉNYHOZÁS FELÉ FORDULNAK.

A 2013 Fülöp-szigetek korábban példátlan lépésre szánta el magát, és az Állandó Választottbíróóság előtt indított eljárást Kína ellen. Mivel a Fülöp-szigetek jól tudta, hogy a szuverenitási konfliktusok az ENSZ Tengerjogi Egyezménye (UNCLOS) értelmében mentesülnek a kötelező választottbíráskodás alól, ügyét úgy fogalmazta meg, hogy az leginkább a kínai követelések (kilencsáv-vonal és történelmi követelések) konkrét igazolásainak jogi jelentőségéről, valamint az UNCLOS alapvető fogalmainak - például a *sziget* és a *szikla* fogalmának - jogi értelmezésével kapcsolatos kérdésekről szólt. Kezdetből fogva világos volt, hogy az első ügy célja annak bizonyítása volt, hogy a kilenc-vonalon belüli, nem egyértelmű kínai követelések érvénytelenek. A második ügy célja a *legális* szigetek számának minimalizálása volt, hogy a Fülöp-szigetek által követelt kizárólagos gazdasági övezeten belül a kínai területi követelések hatókörét minimálisra csökkentsék. Évekkel korábban Kína megpróbálta elkerülni ezt a fejleményt, amikor az 298 UNCLOS cikke alapján kijelentette (sok más államhoz hasonlóan), hogy "nem fogadja el az Egyezményben [...] előírt kötelező eljárások egyikét sem 298 az Egyezmény 1a) b) és c) pontjában említett viták valamennyi kategóriája tekintetében" (Kínai Népköztársaság 2006). Kína feltételezte, hogy a Fülöp-szigeteki állítások egyike sem "kezelhető olyan ügyek vizsgálata nélkül, amelyek érvényesen kikerültek vagy kikerültek a Törvényszék joghatósága alól" (Talmon 2014). A Törvényszék azonban kijelentette joghatóságát a vita érdemi elbírálására. A kínai álláspont szerint ezzel megsértette a nemzetközi ítélkezés egyik alapvető alapját: az önkéntességet és a konszenzualizmust. Bár a választottbíráskodásnak nincs jogi definíciója, ennek ellenére széles körű konszenzus van annak alapvető meghatározó elemeiről, amelyek mindegyike magában foglalja, hogy minden választottbíráskodás a vitában részt vevő felek által a választottbírákra ruházott előzetes megbízáson alapul. Ez a "felek közös akaratán", a "felek megállapodásban kifejezett akaratán" alapuló vitarendezési formaként fogalmazható meg, vagy "a felek által közvetlenül vagy közvetve kinevezett személyek által gyakorolt, a bíróságok helyett [...] a jogvita eldöntésére vonatkozó hatáskörrel felruházott, az ítélethez hasonló hatású határozat meghozatalával" (Poudret/Besson 2007: 2-3).

Az ilyen konszenzualizmus jelen van az államközi választottbíráskodás definíciójában is, amely szerint "az államok közötti nézeteltérések rendezése a saját választásuk szerinti bírák által, a jog tiszteletben tartása alapján" (1899. évi Hágai Egyezmény a viták csendes-óceáni rendezéséről, idézi: Malintoppi 2006: 134). Mind a Fülöp-szigetek egyoldalú döntése, mind pedig az ügynek a PKA általi esetleges elfogadása nem lehet

könnyen összeegyeztethető a konszenzualizmus ezen elvével, amely a választottbíráskodást megkülönbözteti a bíraskodástól.¹¹ Lehet továbbá azzal érvelni, hogy a Fülöp-szigetek "rosszhiszeműen" gyakorolta jogát arra, hogy ügyét választottbírátság elé terjessze, amennyiben "olyan céllal gyakorolta jogát, amelyre nem volt rendeltetése (nem megfelelő célok)" (Reinhold 2013: 49). Ebben az esetben a PKA elé vitt ügy látszólag csak az UNCLOS értelmezéséről szólt. A szándékolt és megvalósult hatás azonban a kínai területi követelések jogi delegitimációja volt.

Az ügy megnyerése érdekében a Fülöp-szigetek figyelmen kívül hagyta a jól megalapozott ismereteket is a következőkről

a sikeres választottbírási eljárás (ténybeli) előfeltételei:

"A választottbíráskodás alkalmazása a területi viták megoldására csak akkor lehet sikeres, ha a felek elkötelezték a vita békés, választottbíráskodás útján történő rendezése mellett, és hogy ez az elkötelezettség valószínűtlen, ha a vita olyan kérdést érint, amelyet létfontosságú nemzeti jelentőségűnek tekintenek. Ahhoz, hogy a választottbíráskodás sikeresen megoldja az ilyen vitákat, a feleknek némi bizalommal kell lenniük egymás iránt, és hajlandónak kell lenniük elfogadni azt a tényt, hogy esetleg veszíhetnek. Így a felekre kényszerített választottbírási megállapodás [...] nem fog működni". (Copeland 1999)¹²

Azzal, hogy a Fülöp-szigetek a PEM-et Kína kifejezett akarata ellenére használta fel, és úgy tett, mintha az ügy a jogértelmezésről szólna, miközben olyan döntést akart hozni, amely delegitimálja Kína területi és tengeri követeléseit, a Fülöp-szigetek úgy használta fel a választottbírói testületet, mintha bíróság lenne, és ezt a látszatot sikeresen felhasználta Kína közvetett legyőzésére.

Ugyanilyen drámai volt Kína számára, hogy a Fülöp-szigetek rendkívül sikeresen terjesztette és erősítette a konfliktusról szóló narratíváját a nemzetközi médiában, a nemzetközi közvéleményben, valamint a nyugati és számos ázsiai ország politikai vezetésének megítélésében. A Fülöp-szigeteki külügyminiszter, Del Rosario úgy ábrázolta a Fülöp-szigeteket, mint akik egyszerűen "egy szabályokon alapuló megközelítés megvalósítására" és egy olyan globális rendszerre törekednek, "amely igazságos és méltányos lesz minden állam számára, függetlenül gazdasági méretétől vagy hatalmától" (Del Rosario 2012). Del Rosario gyorsan felállított egy nagyon sikeres átfogó narratívát, amely szerint a Fülöp-szigetek a nemzetközi jog igaz hívei, és hogy a nemzetközi jog és annak szervei "az államok közötti nagy egyenlősítő eszközként szolgálnak, lehetővé téve az olyan országok számára, mint az enyém, hogy egyenrangúak legyenek a gazdagabb, erősebb államokkal" (Del Rosario 2015a). A konfliktust az erő (Kína) és a jog (Fülöp-szigetek) közötti konfliktusként fogalmazták meg, a döntést pedig globális hatású, jelentős precedensként stilizálták:

11 Itt a fő probléma úgy tűnik, hogy Kína úgy tekintik, mintha a döntése 2006 révén kilépett volna a kötelező választottbírási eljárásból, míg a választottbírátság azon a véleményen volt, hogy a Fülöp-szigetek által felvetett kérdések olyan szempontokra vonatkoznak, amelyekhez Kína az UNCLOS ratifikálásával hozzájárult. Ezért a választottbírátság szemszögéből nézve nem volt szükség külön választottbírási megállapodásra, mivel a kínai hozzájárulást már "egy általános szerződés [jelen esetben UNCLOS; P.K.] konkrét vitarendezése tartalmazta" (Malintoppi 2006: 136).

12 Lásd még Gent és Shannon (2014) elemzését, akik megvizsgálták az államok területi követelésekkel kapcsolatos választottbírási és bírósági döntéseknek való megfelelését, és arra a következtetésre jutottak, hogy "az államok kevésbé valószínű, hogy megfeleljenek, ha az erősebb vitás nagyobb engedményekre kérnek" (303. o.).

"Vannak, akik nem tudták elhinni, hogy a választottbírósnak lenne bátorsága alkalmazni a jogot egy olyan országra, mint Kína. Vannak, akik szerint a jogállamiság a nemzetek közötti kapcsolatokban nem vonatkozik a nagyhatalmakra. Mi elutasítjuk ezt a nézetet. [...] Azok, akik azt gondolják, hogy "az erő teszi a jogot", fordítva gondolják. Pontosan az ellenkezője igaz, hogy a jog teszi az erőt. Ezért bízzuk januárban 2013, magabiztosan a sorsukat ennek a Törvényszéknek és az UNCLOS kötelező vitarendezési mechanizmusainak a kezébe". (Del Rosario 2015b)

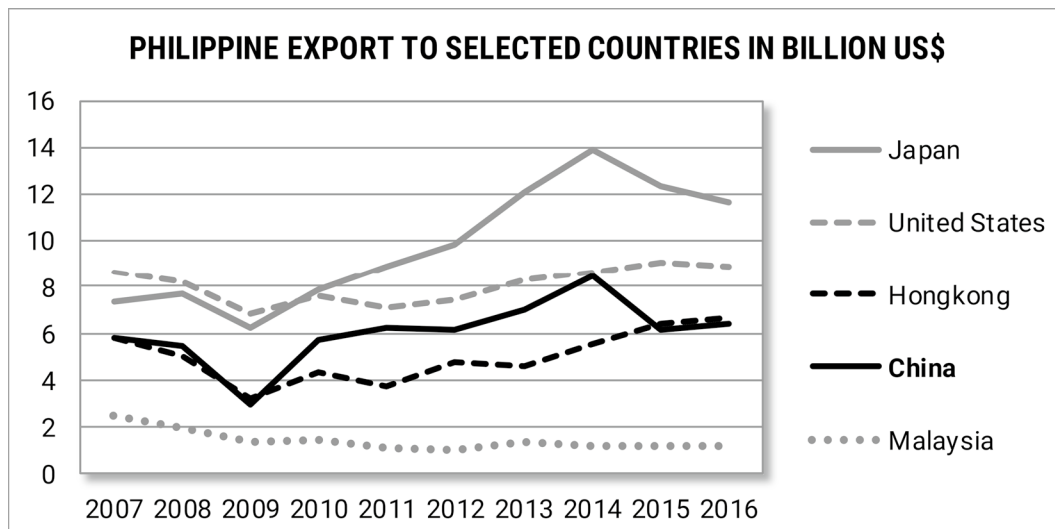
Csak ritkán jegyzik meg, hogy a Fülöp-szigetek a nemzetközi kötelező választottbíráskodáshoz fordulva nemcsak színteret váltott, hanem - ami még fontosabb - az örökös konfliktuskezelés eddigi gyakorlatáról áttért a konfliktusrendezésre. Míg az állandó civakodás, a túsúrások politikája vagy a különböző egyéb, a korábbi évtizedeket jellemző "tit-for-tat" stratégiák soha nem törekedtek végső eredményre, addig a nemzetközi kötelező választottbíráskodás - legalábbis törekvését tekintve - abban különbözik, hogy kötelező érvényű végső rendezést hirdet ki.

Egy ilyen kötelező erejű határozatot azonban egy erős hatalom csak jelentős költségek árán hagyhat figyelmen kívül. A kom-pulzori választottbíráskodás egy időben meghatározatlan konfliktust alakít át egy meghatározott végű konfliktussá. Míg az előzetesen elért nyereségek és veszteségek előzetes jellegűek, a kötelező döntőbíráskodásnak van egy elkerülhetetlen befejezése: a döntés, amely elválasztja a győzteseket a vesztesektől. A konfliktust játékká alakítja át, ahol nemcsak a kimenetel, hanem a döntés időzítése is kívül esik a konfliktusban részt vevő felek befolyásán.

3.3 KÍNA VISSZAVÁG

Tekintettel arra, hogy Kína nem volt hajlandó részt venni a választottbírósi eljárásban, és az Aquino-kormányzat sikeres erőfeszítései miatt, hogy jelentős nemzetközi támogatást szerezzen a konfliktus választottbírósi úton történő megoldására vonatkozó álláspontjának, Kína az eskaláció felé fordult azon a területen, ahol egyértelműen fölényben volt: a dél-kínai-tengeri helyszíni akciókban. Jól tudva, hogy az idő fogytán van, Kína határozottan lépett fel, és a 2014. évi kínai erők által elfoglalt és meglehetősen kis katonai létesítményekkel felszerelt kis tengeri kiemelkedéseket hatalmas mesterséges szigetekké alakította át, hatalmas kikötőkkel, repülőterekkel és jelentős katonai védelmi berendezésekkel. Mivel a Fülöp-szigetek nem tágitott és visszavonta ügyét a PEM-ben, megszapordtak a Fülöp-szigeteki és kínai szereplők közötti helyi incidensek a Dél-kínai-tengeren. Míg az években és 2012-2013-csak egy olyan incidens történt, amelyben kínai rendfenntartó erők érintettek, addig 2014-ben ez a szám kétfőre, 2015-ben háromra, a PKA-ítéletet megelőző 2016. első hat hónapban pedig hatra emelkedett (CSIS 2017).

Az, hogy Kína gazdasági nyomást is gyakorolt-e, vitatott. Itt azzal érvelünk, hogy nincs elegendő bizonyíték egy ilyen kínai politikára. Az egyetlen dimenzió, amely ebbe az irányba mutat, a Kínába irányuló Fülöp-szigeteki export erőtlensége (2014-lásd az alábbi ábrát). Ez a visszaesés azonban nagyon hasonlít a Japánba irányuló visszaeséshez. Hasonlóképpen stagnált a többi fontos kereskedelmi partnerbe irányuló export is. A Kínába irányuló filippínó export visszaesését a kínai megtorlásoknak tulajdonítani tehát legalábbis spekulatív.

2. ábra: Fülöp-szigeteki export egyes országokba, milliárd USD-ben (Forrás: Fülöp-szigeteki Statisztikai Hivatal, különböző adatkészletek)

A kínai megtorlás feltételezése azért is vitatható, mert a Fülöp-szigetekre érkező kínai turisták száma folyamatosan növekszik. A 2011 és 2015 közötti időszakban az összlétszám 102 százalékkal nőtt. Míg a kínai turisták az összes turista kb. hat százalékát tették ki, addig 2011, arányuk több mint százalékra 9 emelkedett a Fülöp-szigeteken. 2015.

E számok ellenére, amelyek aligha támasztják alá, hogy a gazdasági kényszerítésre irányuló kifejezett kínai politika létezett volna, a Fülöp-szigeteken sokan félték, mint például Almen- dras kabinetfőnök, aki nyilvánosságra hozta, hogy a kormány felkészült arra az esetre, ha a National Grid Corporation of the Philippines kínai kisebbségi tulajdonosa szabotálni próbálná az ország áramellátását (Gonzales 2014). Mások, mint például Roberto Romulo volt nagykövét, azzal érveltek, hogy a kétoldalú kereskedelem lelassult, és "hatalmas tervezett beruházások vagy elmaradtak, vagy 'elfelejtődtek' a szankciók miatt, amelyeket Kína a Fülöp-szigetekre rótt" (The Manila Times 2014). A tézist tudományos körökben is felkapták (Glaser Dundon 2012, Yung/McNulty 2014, 2015; Feaver/Lorber Lai 2015, 2017), és a Fülöp-szigeteki médiában is nagy visszhangja volt (Sonmez 2014).

A Fülöp-szigetek szempontjából a legfenyegetőbb az volt, hogy Kína az Egy övezet, egy út kezdeményezésében (OBOR) egyértelműen megkerülte a Fülöp-szigeteket.¹³ Bár Kína nem zárta ki kifejezetten a Fülöp-szigeteket, a partnerségi és együttműködési megállapodás döntése előtt készült különböző kínai térképek egyértelműen megkerülték a Fülöp-szigeteket.¹⁴

13 Az Egy övezet, egy út kezdeményezés egy átfogó fejlesztési stratégia, amelynek célja a nemzetközi kereskedelem fokozása hatalmas infrastrukturális beruházások révén, amelyek összekötik Kínát Európával. Több mint országot 60 fed le, ami a világ népességének több mint százalékát 60 és a globális GDP százalékát 40 teszi ki (lásd a térképet).

14 A PKA-határozat előtt közzétett több (fél)hivatalos térképet lásd: 2015. A téma megvitatását lásd: China Daily Xinhuanet 2014, 2016b; The State Council PRC: Chan Irene The 2015. Wall Street Journal 2014.

Bár Kína biztosította a Fülöp-szigeteket, hogy nem szándékozik megkerülni az országot (GMA-News Online 2014), világossá vált, hogy a Fülöp-szigeteknek a hatalmas vállalkozásban elfoglalt helyéről szóló érdemi tárgyalások egyelőre elakadtak, miközben számos más országgal konkrét projekteket dolgoztak ki.

3.4 A KÍNA SZÁMÁRA ELÉRT EREDMÉNY: FÁJDALMAS PATTHELYZET A GYŐZELEM ELLENÉRE A HELYSZÍNEEN

Amikor 2016 nyarán a PKA végül meghozta ítéletét, a konfliktus mindkét oldala igen kellemetlen helyzetben találta magát. Kína számára a kétoldalú kapcsolatokat érintő közvetlen negatív következmények elhanyagolhatóak voltak. A mesterséges szigetek létrehozásával egyértelműen példátlan mértékben megerősítette pozícióit a terepen. A mesterséges szigetekre lévő kikötőkkel és repülőterekkel Kína "jelentősen kibővítette képességét a Dél-kínai-tenger egészén való ellenőrzésre és hatalom kivetítésére" (Asia Maritime Transparency Initiative, évszám nélkül).

A tágabb értelemben vett következmények azonban egyre nagyobbak lettek, mivel egyre több délkelet-ázsiai ország kezdett óvatos lenni a térségbeli kínai szándékokkal kapcsolatban, és megkérdőjelezte a Kína békés felemelkedéséről szóló kínai narratívát. Nemcsak a többi igénylő országgal romlottak meg a kapcsolatok, hanem a nem igénylők is hangot adtak Kínával szembeni ellenállásuknak, például Szingapúr, amelynek miniszterelnöke, Lee Hsien Loong azt kritizálta, hogy "az eredményeket nem lehet csak az erő az igaz, szerintem a nemzetközi jognak nagy súlyt kell kapnia a viták rendezésében" (Lee 2014). Májusban Szingapúr 2016 nagykövete, Bilahari Kausikan a szingapúri Straits Timesnak írt véleménycikkében úgy érvelt, hogy Hszi Csin-ping elképzelése a kínai nép "nagy reju-venációjáról" lassan kiderül, hogy "külsőleg [...] egyre inkább egy lényegében revanchista narratíva" (Kausikan 2016c; lásd még Kausikan 2016b). Néhány hónappal korábban már tartott egy rendkívül erőteljes beszédet, amelyben részletesen elemezte, hogyan és miért idegenítette el Kína szinte az összes olyan regionális hatalmat, amely gazdasági okokból nem függött tőle túlzottan (Kausikan 2016a).

Kína nemcsak a délkelet-ázsiai vezetők szívéért folytatott normatív versenyt veszítette el, hanem elszigetelődött az első világgal szemben is. A Kína által vezérelt terepen tapasztalható eszkaláció ideális lehetőséget adott az Egyesült Államoknak arra, hogy megerősítse kötelékeit nemcsak a Fülöp-szigetekkel, hanem más délkelet-ázsiai országokkal, mindenekelőtt Vietnammal, és további legitimitást szerezzen a kínai követelésekkel szemben a hajózás szabadsága műveleteivel fellépő politikájának. Továbbá más külső országok is szerepet kezdtek játszani a regionális biztonságban - a legjelentősebbek közülük Japán és Ausztrália, amelyek mindketten elmélyítették biztonsági kapcsolataikat a Fülöp-szigetekkel. 2012-ben a Fülöp-szigeteki szenátus ratifikálta a látogató erőkről szóló megállapodást, amelyet a Fülöp-szigeteki kormány általi aláírása óta felfüggesztettek Ugyanebben az évben 2007. jött létre a Japánnal való védelmi együttműködés, amely a következő években tovább mélyült.¹⁵ Japán még a hivatalos fejlesztési támogatását is kiterjesztette.

¹⁵ Lásd például a Japán Védelmi Minisztérium és a Fülöp-szigeteki Köztársaság Nemzeti Védelmi Minisztériuma közötti védelmi együttműködésről és cseréről szóló memorandumot. 2015(<http://bit.ly/2cppTth>). Alig egy évvel később egy újabb megállapodás következett, amely lehetővé teszi Japán számára, hogy katonai felszereléseket szállítson a Fülöp-szigetekre (Fülöp-szigeteki Nemzetvédelmi Minisztérium h2016.<http://bit.ly/2E4nRL1>).

a Fülöp-szigeteki Parti Őrség számára többfeladatú reagáló hajók szállítását lehetővé tevő rendeletek (Japán Nemzetközi Együttműködési Ügynökség 2017; Rahmat 2017; The Philippine Star 2016b).

Még az európai államok is jelezték, hogy fokozottan érdekeltek egy szabályokon alapuló délkelet-ázsiai rendben, sőt a francia védelmi miniszter, Le Drian azt javasolta, hogy az európai haditengerészet aktívan részt vehetne a konfliktusban, biztosítva "a lehető legszabályosabb és leglátványosabb jelenléteket az ázsiai tengeri területeken" (Le Drian 2016). Szinte ezzel egy időben a G7-ek hirosimai külügyminiszeri találkozója példátlanul éles hangvételű nyilatkozatról döntött, amely anélkül, hogy kifejezetten megemlítette volna Kínát, mégis célba vette annak "megfélemlítő, kényszerítő vagy provokatív egyoldalú lépéseit" (G7 2016).

Nyilvánvaló, hogy a Kínába irányuló jövőbeli költségek drámaian emelkedtek. Egy pozitív PKA-ítélet alapján a Fülöp-szigetek nyomást gyakorolhatna ügyére a nemzetközi közösségben, "többoldalú diplomáciai nyomást gyakorolva Kínára", például az ENSZ Közgyűléshez fordulva, "további és kiegészítő választottbírói ügyek létrehozásával bármilyen kínai akció ellen" (Heydarian 2017: 71), amelyekhez más regionális igénylők is csatlakozhatnának, vagy más külső hatalmak ösztönzésével, hogy hajózási szabadság- dom műveleteket folytassanak. Egy ilyen fejlemény a kínai-filippínó kapcsolatokat az eskaláció veszélyes körforgásába kényszerítette volna, amelyet nehéz lett volna kordában tartani.

3.5 AZ EREDMÉNY A FÜLÖP-SZIGETEK SZÁMÁRA: A GYŐZELEMTŐL EGY SÚLYOSAN FÁJDALMAS ZSÁKUTCÁIG.

Az Aquino-kormányzat szempontjából stratégiája teljes sikert aratott, mivel a Fülöp-szigetek teljes győzelmet aratott választottbírói ügyében. A 2016-os ítéletet követően Aquino volt Fülöp-szigeteki elnök dicsérte a PKA-t a "tisztességes ítéletért", és kijelentette, hogy a döntés "mindenki számára győzelem", a vita pedig "közelebb került a végleges megoldáshoz" (Rappler 2016b). Del Rosario volt külügyminiszter hasonló irányvonalat követett, dicsérte a PCA "bölcességét és objektivitását", és ex-pressziven köszönetet mondott a Fülöp-szigeteket támogató "felelős nemzetek közösségének". Hozzátette továbbá, hogy az ítélet megerősítette "közös meggyőződésünket, hogy a jog az erő, és hogy a nemzetközi jog a nagy egyenlősítő az államok között" (Philippine Star 2016a). Az ítélet első évfordulója alkalmából 2017 közepén kijelentette:

"Büszkének kell lennünk arra, hogy ~~szünk~~ vezető szerepet játszik ebben a kérdésben. [...] Tiltakoznunk kell az ellen, ami törvénytelen, kényszerítő jellegű és ellentétes az államok közötti kapcsolatokat szabályozó helyes elvekkel. Együttműködést kell keresnünk a hasonlóan gondolkodó államokkal. Készen kell állnunk arra, hogy az ENSZ Közgyűléshez forduljunk, hogy a nemzetek globális falujához forduljunk". (Del Rosario 2017)

Nyilvánvaló, hogy ha az Aquino-kormány maradt volna hatalmon, a helyzetet nem érzékelték volna zsákutcának, és a kétoldalú kapcsolat alakulását, valamint az elmúlt néhány évben a Dél-kínai-tengerre való kínai kitérést sem értelmelték volna rendkívül fájdalmasnak.

Mégis, egyre több filippínó számára úgy tűnt, hogy a költségek emelkedtek, és a siker olyan területekre korlátozódott, amelyek nem tartoztak a filippínók alapvető érdekei közé. Miközben egyértelműen megnyerte a diplomatikai versenyt és sikeresen folyamodott a külső egyensúlyozáshoz, a stratégia nem akadályozta meg, hogy Csí- na jelentősen kiterjessze jelenlétét és befolyását a Fülöp-szigetek által követelt területeken. Ráadásul az irányvonal folytatása ebben a helyzetben hatalmas gazdasági költségekkel fenyegette a Fülöp-szigeteket. Az előző évek megmutatták, hogy az ország látszólag kimaradt a kínai Övezet és Út vízióból és tervekből. Egyértelmű volt, hogy Kína, a Fülöp-szigetek egyik legfontosabb külkereskedelmi partnere, gazdasági kényszerhez folyamodhat. Ez könnyen megfojtaná a Fülöp-szigeteki gazdaságot. Sem az Egyesült Államokba, sem a Japánba irányuló export nem tudná könnyen ellensúlyozni a kínai szankciók esetén várható veszteségeket. Végül az Egyesült Államok következetesen visszariadt attól, hogy elkötelezze magát a Fülöp-szigetek nem nagyvárosi területeinek védelme mellett. Így végső soron fennállt annak a veszélye, hogy a Fülöp-szigeteknek egyedül kell szembenéznie Kínával, ha az úgy dönt, hogy tovább fokozza a konfliktust a szárazföldön.

Ezt a kritikus irányvonalat a hivatalba lépő Duterte elnök határozottan támogatta. Duterte olyan gondolkodásmódból indult ki, amely az Aquino-kormányzat stratégiáját kontraproduktívnak bírálta. Bár sikerült fontos nemzetközi politikai támogatást szereznie, ezt nem lehetett olyan politikává alakítani, amely megakadályozta volna a kínai aszertivitást a terepen. Valójában úgy tekintették, hogy ez okozta a kínaiak eddig nem tapasztalt mértékű aszertív lépéseit, ami a Fülöp-szigetek stratégiai helyzetének súlyos romlásához vezetett. Yasay külügyminiszter például azzal érvelt, hogy

"az előző kormányzat által a vita megoldása során alkalmazott provokatív és rugalmatlan hozzáállás oda vezetett, hogy Kína olyan létesítményeket fejezett be, amelyeket eredendően katonai célokra terveztek be a kizárólagos gazdasági övezetünk egyes sziklaelemein, miközben mi teljesen tehetetlenül állunk szövetségünkkel és hagyományos partnereinkkel szemben". (Yasay 2016a)

Az új kormányzat számára a Fülöp-szigetek a saját közvetlen érdekeik tekintetében egyértelműen vesztesre állt, pontosan a konfrontatív álláspont miatt, amely a konfliktust a jó és a rossz, vagy Dávid és Góliát közötti küzdelemként állította be, és összekapcsolta a regionális és globális hegemoniáért folytatott kínai-amerikai versengéssel. Yasay szerint a Fülöp-szigetek "katonai függősége és Amerikától való függése" elősegítette a [kínai; P.K.] bizalmatlanságot és gyanakvást [...] Ez viszont arra készítette Kínát, hogy beássa magát és keményvonalas álláspontot képviseljen területi követeléseivel kapcsolatban" (Yasay 2016b).

4. duterte meglátja a megfelelő pillanatot

Rodrigo Duterte elnökjelölt már a kampány korai szakaszában világossá tette, hogy megválasztott elnökként megváltoztatná a Kínával szembeni filippínó stratégiát az SCS-konfliktusban. Miközben hangsúlyozta, hogy soha nem fogja feladni a Fülöp-szigetek szuverenitását és szuverén jogait a Dél-kínai-tengeren, úgy érvelt, hogy az Aquino-kormány stratégiája nem életképes, mivel nem tudná megvalósítani egy pozitív PKA-ítélet végrehajtását, miközben "súlyosbítja a feszültségeket és növeli a háború vagy az erő alkalmazásának kockázatát" (Yasay 2016a). A legrosszabb forgatókönyvből kiindulva

io - fegyveres konfliktus Kínával - a Duterte-kormányzat a megbékélés felé fordult, elfogadva a Kína által a konfliktus kezelésére javasolt alapvető eljárási normákat - félretéve a szuverenitás kérdését, kétoldalú fórumokon kezelve a konfliktust, és más, a kétoldalú elkötelezettséget lehetővé tevő kérdésekre összpontosítva. Ezek közé tartozik a közös kutatás és együttműködés a Dél-kínai-tengeren a nem hagyományos tengeri kérdések terén, a kétoldalú kereskedelem erősítése és a Fülöp-szigeteki fejlesztések kínai támogatása. Február elején Duterte 2016 már világossá tette, hogy

"Nem tudunk legyőzni titeket (Kínát). Ha háborúba megyünk, elporladunk. Ezért csak annyit mondok nekik: 'Ha beszélgetni akartok, beszéljünk. Vagy lehet, hogy csak kölcsönös folyosóként akarjátok ezt megnyitni, és hajlandó leszek veletek tárgyalni, ha van olaj és gáz. Csináljuk meg a közös feltárást". (Duterte idézi a Rappler 2016a).

Választási partnere, a jelenlegi külügyminiszter Cayetano támogatta azt a nézetet, hogy az új kormány nem köt kompromisszumot a Fülöp-szigeteki követelésekkel kapcsolatban, de hangsúlyt fektet a nézeteltérések enyhítésére és a tárgyalások közös erőfeszítésekre való összpontosítására, amelyek egyik felet sem kényszerítik arra, hogy feladja a fennhatóságát (Inquirer.net 2016).

4.1 A KOMMUNIKÁCIÓ HELYREÁLLÍTÁSA

Kína már jóval Duterte 2016. májusi megválasztása előtt és elnöksége első napjaiban is reagált. A kínai diplomácia magas rangú személyzete többször is találkozott Dutertével. Duterte elnökjelöltjelöltje, Alan Peter Cayetano nem sokkal a választások után, 2016 júniusában nem hivatalos látogatást tett Kínában (ABS-CBN News, 2016; Presidential Communications Operations Office 2016). Még Duterte hivatalba lépése előtt arról is beszámoltak, hogy Kína felvette a megválasztott elnök olajágát, és "abbahagyta a filippínó halászok zaklatását Scarborough-ban" (GMA-News Online 2016). A médiája is irányt változtatott a Fülöp-szigetokről szóló tudósításaiban. A hírhedten keményen fogalmazó Global Times még a kétoldalú kapcsolatoknak a választottbírószági ítélet nyomán egy együttműködőbb irányba történő visszaállítása felé történő elmozdulás tervezetével is szolgált. A későbbi fejleményeket előrevetítve, június 14-én, két héttel Duterte beiktatása előtt a Global Times azt írta:

"Az Aquino-kormányzat által benyújtott nemzetközi választottbírószági eljárás eredménye nagy valószínűséggel a Fülöp-szigeteknek kedvez, ami Dutertének előnyt jelent a Kínával való alkudozásban. Manila és Peking kibékülhet egymással: A Fülöp-szigeteket arra kérik, hogy alkalmazzanak visszafogott megközelítést a választottbírószági eljárás eredményével kapcsolatban, és forduljanak a Kínával folytatott kétoldalú tárgyalások felé; cserébe Kína be fogja vonni a Fülöp-szigeteket az "Övezet és Út" kezdeményezésébe, bővíti a Fülöp-szigeteki befektetéseket, és nagyobb együttműködésre törekszik az infrastruktúra terén." (Global Times, 14. június)¹⁶

16 Korábbi észrevételekért lásd: Xinhuanet 2016a; Global Times 182016. május; Global Times 182016a, 182016b. május; Global Times 102016a, 102016b. május.

E jelek ismeretében nem volt meglepő, hogy Duterte hivatalba lépését követően mindkét fél újjáélesztette a kétoldalú kommunikációt.

Ami hivatalosan Fidel Ramos volt elnök augusztus eleji hongkongi látogatásával kezdődött, gyorsan felgyorsult. Szeptemberben a Fülöp-szigeteki Külkapcsolati Tanács és a Fülöp-szigeteki Nagykövetek Alapítvány különböző tagjaiból álló 2016 küldöttség - mindkettő nagyjából a Duterte alatti új politikai irányvonalat támogatja - Kínába látogatott, és újraindította a kettes vágányú diplomáciát (Bautista 2017; Philippine Ambassadors Foundation Incorporated (PAFI) 2017). Október elején Duterte elnök José Santa Romanát, a régóta Pekingben élő újságíró és a Fülöp-szigeteki Kínai Tanulmányok Szövetségének (PACS) elnökét nevezte ki új Fülöp-szigeteki nagykövetnek Kínába. Santa Romana már korábban is érvelt a Kínával való vitakezelés Aquino-féle irányvonalá ellen (Romana 2012).

Santa Romana kinevezését követte a kétoldalú kapcsolatok új korszakának legkiemelkedőbb fénypontja: Duterte Fülöp-szigeteki elnök 2016 októberében tett négynapos kínai látogatása, amelyet rövid határidővel sikerült megszervezni, és amelynek során Duterte többek között Hszi Csin-ping elnökkel és Li Keqiang miniszterelnökkel is tárgyalt. Látogatásáról 24 milliárd dollár értékű kínai szerződés- és hitelígéretet hozott haza, Kína pedig jelezte, hogy hajlandó támogatni a Fülöp-szigeteki elnök *Build Build Build Build* programjának számos alapvető infrastrukturális projektjét (Philippine Infrastructure Transparency Portal, no year). Azóta Duterte Fülöp-szigeteki elnök többször is ellátogatott Kínába és találkozott Hszivel, a kínai vezető politikusok pedig viszonzták a látogatást, a legjelentősebb Li Keqiang kínai miniszterelnök novemberben. 2017.

4.2 IRÁNYVÁLTÁS A DÉL-KÍNAI-TENGERI ÉS A KÉTOLDALÚ BIZTONSÁGI KAPCSOLATOKBAN

Ezek a magas szintű találkozók azonban csak a jéghegy csúcsát jelentették a Kínába látogató filippínó delegációk és a kínai delegációk Fülöp-szigeteki látogatásainak drámaian javuló és gyorsan szaporodó sokaságának. A régóta szunnyadó kétoldalú csatornák újjáéledtek, mint a Gazdasági és Kereskedelmi Együttműködési Vegyes Bizottság, míg mások újonnan jöttek létre, mint a Dél-kínai-tengerrel kapcsolatos kínai-filippínai kétoldalú konzultációs mechanizmus és a Parti Őrség Vegyes Bizottsága (JCGC) (Philippine Coast Guard 2017). Alig három hónappal az intézmény megalapítása után, 2017 elején az újonnan kitalált kommunikációs és együttműködési vonalak a Fülöp-szigeteki parti őrség tisztjeinek 2017 a Ningbóban található Kínai Tengerészeti Rendőrakadémián tartott képzésen való részvételéhez vezettek. 2017 novemberében a két fél további forródrótos kommunikációs mechanizmust hozott létre, Kína pedig felajánlotta, hogy adományozza a szükséges felszerelést (Marcelo 2017). A változás további jele volt, hogy május elején három kínai hadihajó látogatott el Duterte elnök szülővárosába, Davaóba, hét 2017, évvel azután, hogy a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg Haditengerészetének (PLAN) erői legutóbb áprilisban, 2010 az Arroyo-elnökség utolsó napjaiban tettek ilyen látogatást (SINA 2010).

Miközben Kína folytatja a különböző zátonyok és atollok katonai fejlesztését, amelyeket az elmúlt években mesterséges szigetekké alakított át (lásd: Asia Maritime Transparency Initiative 2017),

a jövőbeni COC-ről szóló "keretmegállapodás" aláírására az ASEAN külügyminiszterek augusztusi manilai találkozóján. 2017.¹⁷

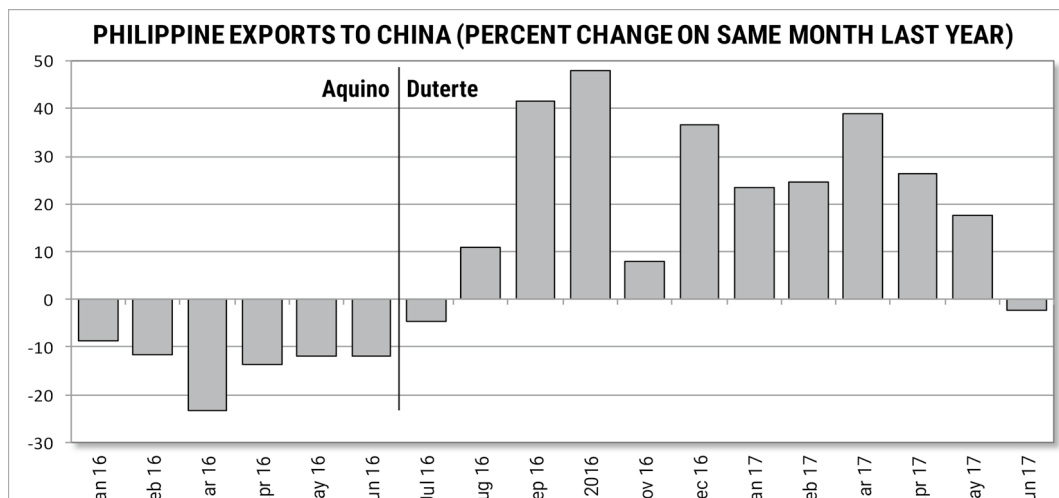
Még megdöbbenőbbek a közös kutatással kapcsolatos fejlemények. Bár még hosszú út áll előttünk ahhoz, hogy megvalósítható megoldás szülessen, a két kormány folyamatosan tárgyalásokat folytat e témában. Három fejleményt kell megemlíteni, amelyek segíthetnek a közös kutatásról és fejlesztésről szóló új párbeszéd kialakításában anélkül, hogy egyelőre közvetlenül szembesülnénk a vitatott területeken történő kutatással kapcsolatos jogi problémákkal. Először is, egy régi kínai-filippínó közös vállalkozás¹⁸ (57. sz. szolgáltatási szerződés) újjáéledt a Palawan partjainál történő kitermelésre. Ezt a szerződést még szeptemberben ítélték oda, 2007, de azóta szunnyadt, és csak szeptemberben aktiválták újra, 2017, mivel az elnök aláírása még mindig várat magára. Másodszor, a China National Offshore Oil Corporation ajánlatot tett a Fülöp-szigetek első integrált, cseppfolyósított földgázzal működő integrált létesítményének létrehozására vonatkozó 2 milliárd dolláros szerződésre (Manila Standard 2018). Harmadszor, 2018 januárjában a Fülöp-szigeteki Külügyminisztérium szabadabbá tette az utat a Kínai Tudományos Akadémia Kínai Oceanológiai Intézete és a Fülöp-szigeteki Egyetem Tengeri Tudományos Intézete közötti közös tengeri tudományos kutatás számára a Fülöp-szigetektől keletre eső vizeken (Benham Rise és Mindanaótól keletre) (Pazzibugan 2018). Kína viszont igyekezett megnyugtatni a kedélyeket azzal, hogy a kutatást kifejezetten úgy fogalmazta meg, hogy az "a Fülöp-szigetek fennhatósága alá tartozó vizeken" zajlik, és célul tűzte ki a "jó légkör megteremtését a kétoldalú kapcsolatok fejlesztéséhez" (Xinhuanet 2018). A nacionalista Global Times még azt is kijelentette, hogy "Rodrigo Duterte Fülöp-szigeteki elnök engedélyezte Kínának, hogy kutasson [...] a Benham Rise-nál" (Lulu 2018). Ezzel párhuzamosan Cayetano Fülöp-szigeteki külügyminiszter nyilvánosságra hozta, hogy a két ország megvitatja, hogyan lehetne közös kutatásokat végrehajtani a vitatott területeken anélkül, hogy a retorikus követelések sérülnének. A megbeszélések célja egy olyan megállapodás, amely "megfelel mind a Fülöp-szigeteki, mind a kínai jognak" (Pazzibugan 2018a).

4.3 A GAZDASÁGI KAPCSOLATOK ÚJJÁÉLESZTÉSE

Végezetül, amint azt már fentebb említettük, a Fülöp-szigetek gazdaságilag is profitálni tudott a kétoldalú kapcsolatok javulásából. A Fülöp-szigeteki export, amely az Aquino-elnökség utolsó évében némi visszaesést tapasztalt, Duterte alatt ismét emelkedett. A Kínába irányuló teljes export Aquino utolsó évében millió5,713 USD-t tett ki, míg Duterte első évében 6 913 millió USD-t (+21%).

17 A keretmegállapodásról, mint pusztán kirakatrendezvényről szóló kritikus véleményt lásd Poling 2017. Részletesebb kritikai elemzést lásd: Storey 2017.

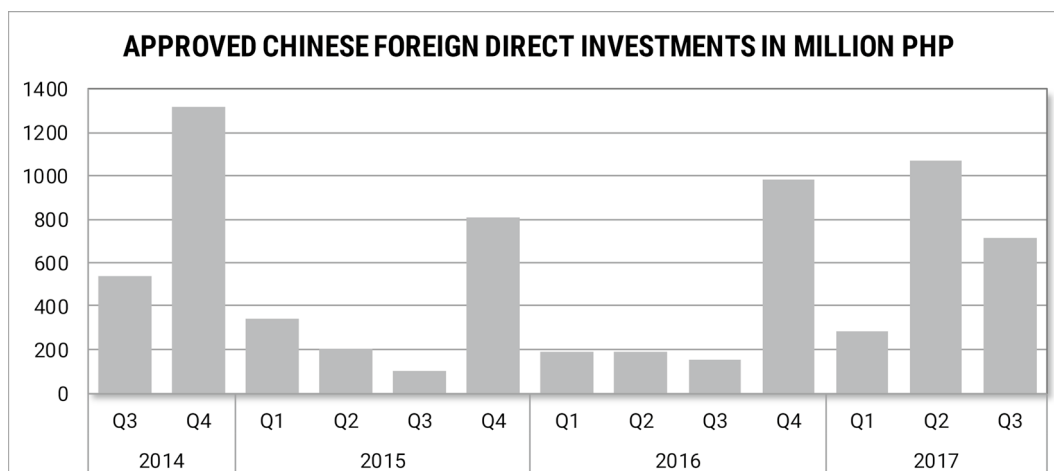
18 A közös vállalat két Fülöp-szigeteki vállalat, a PNOC Exploration Corp. (28%), a Jadestone Energy Inc. (21%) és a kínai National Offshore Oil Corp. között, amely a részvények 51%-át birtokolja.

4. ábra: Fülöp-szigeteki export Kínába (százalékos változás az előző év azonos hónapjához képest)
(Forrás: Fülöp-szigeteki Statisztikai Hivatal: Külkereskedelmi statisztika (export), különböző kiadások, <https://psa.gov.ph/business/kulkereskedelem>).

Összehasonlítva az első hónapokban 10 a kínai 2016, turizmus is látott egy határozott emelkedés százalékkal 39 ugyanebben az időszakban a Két 2017. döntést figyelembe ezt a változást. Először is, Duterte 2017. októberi kínai látogatása miatt Kína feloldotta a Fülöp-szigetekre 2014-ben kiadott utazási figyelmeztetését. Másodszor, a Fülöp-szigetek megváltoztatta a kínaiakra vonatkozó vízumpolitikáját. A Fülöp-szigetek 2017 augusztusa óta a kínai turistáknak érkezésükkor ad vízumot. A kínai látogatók száma 2017 júliusa óta meghaladja az USA-ból érkezőkét, és a havi mintegy 80 000 látogatóval Dél-Korea után a második helyen áll. Még ennél is fontosabb, hogy a kínaiak az elmúlt hónapokban megelőzték a koreai turistákat, és a legnagyobb költők lettek (Fülöp-szigeteki Turisztikai Minisztérium, évszám nélkül). A Kínából és Dél-Koreából érkező turisták októberben több mint 9 milliárd Fülöp-szigeteki pesót (PhP) költöttek, míg az Egyesült Államokból érkező turisták csak a távoli harmadik helyen végeztek, mintegy milliárd 2.5 PhP-vel (Philippine Department of Tourism 2016).

Hasonló változás történt az összes jóváhagyott kínai közvetlen külföldi tőkebefektetés (FDI) tekintetében is, amely az Aquino-korszak utolsó évéről a Duterte-korszak első évére százalékkal, 931,291 millió 2,494 pezóról millió pezóra emelkedett. Tekintettel azonban arra, hogy messze a legnagyobb volumenű kínai FDI-t 2013 végétől 2014 végéig hagyták jóvá, amikor a kínai-filippínó konfrontáció már javában zajlott, elhamarkodottnak tűnik azt állítani, hogy a Duterte első évének magasabb számai Aquino utolsó két évéhez képest (lásd az alábbi ábrát) a Duterte alatti új politikai irányvonalnak tulajdoníthatók. Meg kell még említeni, hogy a külkereskedelemmel és a turizmussal ellentétben Kína nem fontos szereplő a közvetlen külföldi befektetések tekintetében a Fülöp-szigeteken. Japán, Korea, az Egyesült Államok, Hollandia, Szingapúr, a Kajmán-szigetek vagy a Brit Virgin-szigetek és számos más ország egyértelműen megelőzi Kínát e tekintetben.

5. ábra: Engedélyezett kínai közvetlen külföldi befektetések millió PHP-ben (Forrás: Fülöp-szigeteki Statisztikai Hivatal. Különböző negyedéves külföldi befektetésekről szóló jelentések).

Végezetül, a fent említett kínai ígéretek a Fülöp-szigeteki infrastrukturális beruházások támogatására lassan teret nyernek. A Fülöp-szigeteki elnök, Duterte 2016. októberi kínai látogatása során kezdeményezett különböző projektek továbbfejlesztése folyamatban van, számos közülük már a konkrét tervezési szakaszban van - az Új Százéves Vízforrás-Kaliwa-gát projektjétől és a Chico folyó szivattyús öntözési projektjétől kezdve az Észak-Déli Vasút projektjén át egészen a Binondo-Intramuros és Estrella-Pantaleon hídprojektekig, amelyek összekötik a Manila metrónak északi és déli részét. A Kínai Fejlesztési Bank és a Fülöp-szigeteki Bázisátalakítási és Fejlesztési Hatóság is egyetértési nyilatkozatot írt alá, hogy létrehozzák a pénzügyi együttműködés kereteit több, legfeljebb 4,5 milliárd USD értékű projekt esetében (Bázisátalakítási és Fejlesztési Hatóság 2018). Kínai finanszírozás várható a Fülöp-szigeteki Nemzeti Vasutak (PNPR) déli hosszú távú projektje számára is, amely egy 581 km hosszú vasútvonalat épít Manilától Batangas City, Legaspi City és Matanog városáig. Továbbá kínai állami tulajdonú vállalatok számos közműépítési projektre pályáznak a Fülöp-szigeteken, mint például az új Clark nemzetközi repülőtér terminálépületére. A Fülöp-szigetek számára ezek a tevékenységek egyértelműen azt jelzik, hogy Kína végre bevonta a Fülöp-szigeteket az Övezet és Út kezdeményezésébe. Carlos G. Dominguez III pénzügyminiszter elismerően nyilatkozott Kínáról az Övezet és Út kezdeményezéséért, amely "a legjelentősebb vállalkozás a Nagy Fal építése óta. A Nagy Faltól eltérően azonban ez a kezdeményezés fokozza az együttműködést, ahelyett, hogy visszaszorítaná az interakciót" (idézi: Tubayan 2017). A Világbank szakemberei is arra biztatják a Fülöp-szigeteket, hogy tanuljanak a kínai modelltől és annak "infrastrukturális megvalósításban elért sikereiből", és úgy látják, hogy a Fülöp-szigetek "izgalmas úton halad, amely az infrastrukturális beruházásoknak a szükséges prioritást adja" (Warwick 2017).

4.4 FEJLEMÉNYEK DUTERTE ALATT: A KÉTOLDALÚ SZINTRŐL A REGIONÁLIS SZINTRE

Duterte kockázata, hogy a Kínával folytatott vita fordulópontjaként határozza meg és ragadja meg a PEM-díj adta lehetőséget, legalábbis egyelőre nem eredményezte a Fülöp-szigeteki kormánygyengülését.

jogi helyzet. Ugyanakkor nemcsak a Kínával való kétoldalú kapcsolatokat könnyítette meg, hanem lehetővé tette az ASEAN-országok és Kína közötti általános konfliktusdinamika jelentős enyhülését is.

Míg az elmúlt másfél év Duterte alatt nem hozott áttörést a kínai-filippínó területi konfliktus kezelésében, a kétoldalú kapcsolatok sűrű hálózatát hozta létre, amely lehetővé teszi a kölcsönös aggályok jobb és időben történő közlését és feldolgozását, mielőtt azok a nyilvánosság figyelmét és az ezzel járó nacionalista reflexeket kiváltanák. Duterte alatt a konfliktus az együttműködés tágabb kontextusába is újra beágyazódott. Az elmúlt év során az emelkedő költségek negatív ösztönzését részben felváltották az újonnan kialakult előnyök, amelyek további lendületet adhatnak a megoldhatatlannak tűnő konfliktus kevésbé konfrontatív kezelésének fenntartható eszközeihez.

A Kína és más igénylők közötti kapcsolatok szintén javultak, bár kevésbé, mint a Fülöp-szigetekkel. A kínai-vietnami rendészeti incidensek például szintén csökkentek a 2014-es és 2015-ös ötről 2016-ban háromra (kettő a második félévben) és 2017-ben egyre (CSIS 2017). Miközben Kína folytatta mesterséges szigeteinek militarizálását, egyéb dél-kínai-tengeri tevékenységeiben óvatosabb irányt vett. Nem tiltakozott a vietnami és a Fülöp-szigeteki döntések ellen, amelyek az általuk elfoglalt szigetekre lévő létesítményeik bővítésére irányultak. Bár a kínai kapcsolatok Vietnámmal nem olyan zökkenőmentesek, mint a Fülöp-szigetekkel, mégis némi enyhülést tapasztaltak, Kína igyekezett javítani a kétoldalú kapcsolatokat (Nhan Dan Online 2017) - az amerikai-vietnami kapcsolatok folyamatos erősödése ellenére (Vietnam-USA közös nyilatkozat in2017: Custom News 2017). A jelenlegi kínai-vietnámi enyhülés hasonló logikát követ, mint Kína és a Fülöp-szigetek között: a területi konfliktus lekicsinyítése, ezzel párhuzamosan a kétoldalú gazdasági kapcsolatok erősítése (Nhand Dan Online 2017b), és ily módon kedvezőbb általános kereteket teremt az együttműködéshez. Mégis, amikor Vietnam úgy döntött, hogy egyoldalúan kitermeli a tenger alatti erőforrásokat a 136-03-as blokkban, a vietnami partoktól mintegy kilométerre500, félúton Vietnam és (Kelet-) Malajzia között, ¹⁹Kína 2017 júliusában arra kényszerítette Vietnámot, hogy hagyjon fel ezzel a gázfúrási projekttel, jelezve, hogy továbbra sem tolerálja az egyoldalú kitermelési döntéseket (Ives 2017).

A Fülöp-szigetek és a többi délkelet-ázsiai igénylő számára a jelenlegi lehetőségek elsősorban gazdasági jellegűek. Kína számára ezek inkább a politika "szimbolikus" szintjén jelentkeznek, mivel Kína visszanyerheti a békésen növekvő délkelet-ázsiai hatalomról alkotott képének viszonylag széles körű elfogadottságát, amelyet az új évezred első évtizedében a nemzetközi médiában és a társadalomtudományokban egyaránt élvezhetett.²⁰ Egy cikkében David Shambaugh 2005veterán Kína-szakértő foglalta össze a kínai külpolitika uralkodó megítélését:

"Peking diplomáciája figyelemre méltóan ügyes és árnyalt, és világszerte elismerést váltott ki. Ennek eredményeképpen a régió legtöbb nemzete ma már jó szomszédnak, építő jellegű partnernek, gondos hallgatóságnak és nem fenyegető regionális hatalomnak tekinti Kínát." (Shambaugh 2005: 64)

19 A 136/03-as blokk helyzetét részletesen bemutató térképet lásd a Bloomberg honlapján. 2017.

20 Lásd például Esther Pan 2006; Xia 2006; Christensen 2006; Sutter 2004; Goldstein 2005; Rosecrance. 2006.

Három évvel később a Kongresszusi Kutatószolgálat szakemberei azt állították, hogy a

"számos érdekellentétet lekicsinyelve, és együttműködve az országokkal és a regionális szervezetekkel olyan kérdésekben, mint a területi viták és a kereskedelem, Peking nagyrészt eloszlatta a délkelet-ázsiai aggodalmakat, hogy Kína katonai vagy gazdasági fenyegetést jelent." (Lum/ Morrison/Vaughn 2008: összefoglaló)

Ez a meglehetősen pozitív kép súlyosan megsérült, főként a Dél-kínai-tengeren más igénylőkkel való konfliktusai során tanúsított kínai magabiztosság miatt. Az elmúlt néhány év fejleményei nyomán az inga visszalendülni látszik a fenyegető Kínáról alkotott képhez, amely az 1990-es évek második felében dominált.

A Duterte vezetete Fülöp-szigeteki politika nyílt felhívás volt arra, hogy visszatérjen a konfliktusok szélesebb együttműködési keretbe ágyazásának múltbeli gyakorlatához, és kiterjessze azt, ahogyan az az új évezred első évtizedében történt. A kínai reakciók 2016 közepe óta azt jelzik, hogy Kína képes lehet megtanulni, hogy a tiszteletre való törekvés során egyenlő tiszteletet kell nyújtania partnereinek, és bölcsen kell használnia katonai fölényét.

Jelenleg úgy tűnik, hogy a regionális vezetők elégedettek a Kínából érkező új üzenetekkel, és jelzik, hogy hajlandóak az új vonal mentén haladni, ahogyan azt például Ryamizard Ryacudu indonéz védelmi miniszter is látta, aki a januári újdelhi Raisina-párbeszéd²⁰¹⁸ során (Ryacudu 2018) rámutatott, hogy javult a helyzet a Dél-kínai-tengeren. Elmondta, hogy Indonézia nagyra értékeli "Kína jó szándékát, hogy nyitottabbá válik, és hogy hajlandó együttműködni és megerősíteni a biztonsági architektúrát ebben a régióban" (Ryacudu 2018). Bár ez önmagában is figyelemre méltó kijelentés,²¹ még fontosabb, hogy ezt a kínai kormányzóvivő, Hua Csuning kifejezetten elismerte és nagyra értékelte, aki így nyilatkozott:

"A Kína és az ASEAN-országok közötti bizalom nagyon értékes, és a Dél-kínai-tenger stabilitása nehezen kivívott eredmény. [...] Kína készen áll arra, hogy továbbra is együttműködjön az érintett felekkel a dél-kínai-tengeri magatartási kódexről (COC) folytatott konzultáció és a tengeri gyakorlati együttműködés erőteljes előmozdítása érdekében, és elkötelezzük magunkat a béke, a stabilitás, a jólét és a fejlődés fenntartása mellett a Dél-kínai-tengeren" (China Ministry of Foreign Affairs 2018).

Az ASEAN a dél-kínai-tengeri biztonsági helyzetről folytatott vitája hasonlóan mérsékelt volt. a hangnemben. Amikor például az ASEAN védelmi miniszterei megerősítették a "hajózás szabadságát és a

21 Az előző két év során Indonézia Kínával szembeni politikája megváltozott, mivel Indonézia sokkal határozottabban lépett fel a kínai érvekkel szemben, amelyek szerint a két ország követelése a Natuna területén átfedik egymást. Míg korábban Indonézia leginkább arra összpontosított, hogy diplomáciai "megoldást találjon és támogassa a szélesebb körű viták rendezését", lassan áttért arra, hogy "elsősorban saját érdekeinek védelmére összpontosítson a Natuna-szigetek körül" (Connelly 2016, lásd még: Cochrane 2017).

a Dél-kínai-tenger feletti átrepülés" és "az önmérséklet gyakorlása a tevékenységek végzése során", valamint a "helyzetet tovább bonyolító intézkedések" elkerülése. 2017 októberében, az éves találkozón részt vevő kínai védelmi miniszter egyetértett azzal, hogy Kína "ragaszkodik a barátság, az őszinteség, a kölcsönös előnyök és a befogadás elveihez a szomszédainkkal való együttműködésben, és kiáll a közös, átfogó, együttműködő és fenntartható biztonság koncepciója mellett Ázsiában" (idézi a Xinhuanet 2017).

5. konklúzió: visszatérés a nullpontra?

A nemzetközi jogi eszközökkel történő konfliktusrendezésre irányuló erőfeszítések elvben üdvözlendők. A konfliktusok esetében azonban, amelyek a felek alapvető érdekeiről szólnak, ez könnyen visszafelé sülni lehet el, és hozzájárulhat a további eskalációhoz, ha a konfliktusrendezésnek ezt a formáját csak az egyik fél keresi. A Fülöp-szigetek jogilag okos húzása volt, hogy az UNCLoS szerinti kényszerválasztottbíróshoz fordult, és olyan ügyet kreált, amely nem érint területi kérdéseket, jól tudva, hogy bármilyen döntésnek éppen ebben a tekintetben óriási következményei lennének. Ugyanakkor egyértelműen szembe ment az uralkodó regionális gyakorlattal és a politikai óvatossággal, mivel egyértelmű volt, hogy ez a lépés fokozott ellenállást és konfrontációt fog kiváltani.

Kelet-Ázsiában csak elenyésző számú területi (tengeri vagy egyéb) konfliktust vittek döntőbíróshoz, és azt is csak az összes szembenálló állam beleegyezésével. Ez a területi konfliktusok esetében is általános norma: az ilyen konfliktusokat ritkán viszik választottbíróshoz, és csak akkor, ha mindkét fél előzetesen beleegyezett (Gent/Shannon 2014). A Kína hajthatatlanságával kapcsolatos nyugati kritikák üresen csengenek, tekintve, hogy Európa és az Egyesült Államok általában nem hivatkoznak nemzetközi intézményekre a határkonfliktusaik rendezésében. Míg az európai határkonfliktusok többségét rendezték (30-ból 21-et), addig a legtöbbet csak választottbírósi eljárás keretében (Fravel 2014: 27).

Bár az eljárás kínai el nem ismerése és az azt követő ítélet sajnálatos lehet, a kínai hajthatatlanság más nagyhatalmakéhoz hasonló, amelyek saját nemzeti érdekeik érvényesítése mellett döntöttek, amikor azok ütköztek a nemzetközi joggal. Amint Gent és Shannon kimutatták, még ha az erősebb államok bele is egyeztek a területi követelések választottbírósi vagy bírósági elbírálásában való megfelelésbe, a tényleges megfelelés csak valamivel több mint százalékos 50 volt mindazokban az esetekben, amikor a bírói ítélet jelentős engedményekre kötelezte az erősebb felet (Gent/Shannon 2014: 312). Egyszerűen fogalmazva, a gyakorlatban a választottbíráskodás és a bírászkodás nem oldotta meg a konfliktusokat, különösen akkor, ha az eredmény jelentősen eltért az erőegyensúlytól. Ha ez így van azokban az esetekben, ahol az ellenfelek megegyeztek abban, hogy "a döntési kontrollt átadják egy harmadik félnek, aki meghatározza a megegyezés konkrét feltételeit" (Gent/Shannon 2014: 314), akkor ez annál inkább érvényesülnie kell azokban az esetekben, ahol az eljárás az egyik félre, különösen, ha ez az erősebb fél.

Jelenleg a Dél-kínai-tengeren ismét a régi napirend van érvényben, amely a bizalomépítő intézkedésekre, a szimbolikus politikára és a gazdasági együttműködésre összpontosít, mint a potenciális zéró összegű játszma átfogó, pozitív összegű és mindenki számára előnyös kontextusba ágyazásának eszközeire.

Ez az elmozdulás az Aquino-kormány alatt nem lett volna lehetséges, mivel a kormány úgy látta, hogy a helyzet nem sérti tömegesen a Fülöp-szigetek érdekeit, és nem is jelent zsákutcát. Rodrigo Duterte új Fülöp-szigeteki kormánya nem a nemzetközi elismerés és tisztelet szimbolikus jutalmára, hanem a gazdasági haszon és a kényelmesebb kétoldalú kapcsolatok pénznemében számolt közvetlen előnyökre alapozta az eredmény értékelését. Ezután vállalta a kockázatot, hogy nyilvánosan jelezze a jelenlegi helyzet költséges zsákutcaként való új értelmezését, és egyben javasolta a kapcsolatok újrendezését. Ez sok tekintetben az új évezred első éveire való visszalépést jelentette; azaz a PEM-ítélet egyelőre figyelmen kívül hagyását, a konfliktus félretételét, és a szimbolikus politikára és a gazdasági együttműködésre való összpontosítást.

Az első jeleket már Duterte elnökjelölt tette kampánya elején, és így nem voltak következményei a Fülöp-szigeteki külpolitikára. A jelzéseknek ez a korai szakasza mégis kulcsfontosságú volt, mert lehetővé tette az elnökjelölt számára, hogy tesztelje Kína reakcióját anélkül, hogy az Aquino-kormány által kialakított hivatalos elvi álláspontot veszélyeztetnie kellett volna. Egyszerűen fogalmazva, ez egy kockázatmentes lehetőség volt annak tesztelésére, hogy megéri-e kockáztatni. Ez egyúttal lehetőség volt arra is, hogy tesztelje a hazai támogatást, amely gyorsan meg is érkezett, miután az előző néhány évben a hegemon narratíva elhallgattatta. Mindkét szférában pozitívak voltak a reakciók. Míg a Del Rosario alatt háttérbe szorult (volt) diplomaták sokasága nyíltan támogatta a külpolitika újralibrálását, Kína is jelezte, hogy hajlandó pozitívan reagálni a váltásra. Ez a kölcsönös jelzés jelentősen csökkentette a Duterte által vállalt érzékelt kockázatot, amikor elnökként ténylegesen megváltoztatta a Fülöp-szigeteki politikát. Egészen biztos lehetett abban, hogy Kína megteszi a szükséges kezdeti kölcsönös lépéseket a kétoldalú kapcsolatok beindításához és a kerítések rendbetételéhez.

Ezt nem szabad összetéveszteni a PEM-határozat által igazolt Fülöp-szigeteki követelésekkel kapcsolatos kompromisszumokkal, amit a kormány tagjai többször is tisztáztak (lásd például Cayetano 2017). A PCA-döntés az egyik központi tényező, amely megkülönbözteti a jelenlegi status quo-t az új évezred első éveiben tapasztaltaktól. A másik a nagy terheléssel járó területi konfliktusban való átláthatatlanság növekvő költségeinek emléke. Mindkettő emlékeztetőül szolgál Kína számára arra, hogy mi történhet rosszul, ha túlságosan kijátssza a kezét. A feszültségek jelenlegi enyhülése, a Fülöp-szigetekkel a konfliktuskezelésre irányuló együttműködési erőfeszítések pozitív eredménye és a Kínáról alkotott regionális megítélés, amely lassan visszaváltozik a "kevesebb fenyegetés és több lehetőség" irányába, arra kellene, hogy csábítsa Kínát, hogy a mindennapi gyakorlatban kompromisszumot kössön, amennyiben ez nem követel elvi kompromisszumokat.

Tekintettel arra, hogy a Dél-kínai-tenger így vagy úgy Kínához tartozik, a realisabb értékelés felé való elmozdulás, amely kompromisszumos megoldásokat tesz lehetővé, csak a távoli jövőben várható. Ezt a többi igénylőnek és nemzetközi támogatóknak is el kell fogadniuk. A kínai lakosságnak a PCA-döntésre adott visszafogott reakciója (Schrader 2016; Tong 2016) azonban emlékeztetnie kell a kínai vezetést arra, hogy egy ilyen elmozdulás akkor tehető elfogadhatóvá a kínai lakosság számára, ha hosszabb időn keresztül, kis lépésekben történik.

Ha feltételezzük, hogy az államok tanuló szervezetek, akkor az elmúlt évtizedek egyik legfontosabb tanulsága az lehet, hogy a vitarendezés döntően az időzítésen múlik, és hogy a belátható jövőben az együttműködő irányítás a legjobb megoldás a konfliktus valamennyi fél számára. A belátható jövőre nézve a két- és többoldalú kommunikáció, a bizalom és a konfliktusmegoldás fenntartása, elmélyítése és kiszélesítése, valamint a konfliktusmegoldás és a konfliktusmegoldás közötti

a kölcsönös gazdasági együttműködés, amely lassan a vitatott területekre is kiterjed, valamint közös szabályozó hatóságok létrehozása a halászat és a környezetvédelem irányítására, ez a legtöbb, amire számítani lehet.

A Duterte-kezdemenyezés egyelőre egyértelműen pozitív eredményeket hozott a kölcsönös konfrontáció lassan eszkalálódó spiráljának fenyegető dinamikájának megfékezésében. A későbbi fejlemények egy törékeny új status quo-t hoztak létre, amelyből mindkét fél számára ígéretes lehetőségek adódtak. Bár még mindig messze van az egy évtizeddel ezelőtti regionális optimizmus, de legalább a Fülöp-szigeteki politikai gyakorlat és retorika, valamint az ASEAN-régióban erősödő óvatos optimizmus azt mutatja, hogy a jóindulatú nagyhatalom pozíciójának (újra)elnyerése nem áll egy olyan ésszerű kínai politika hatókörén kívül, amely inkább a meggyőzés erejére és kevésbé a túlerőre összpontosít.

A weboldalakat szeptember és 14, 2017 április 10, között keresték fel 2018.

ABS-CBN News 2010: PNoy kitart a Nobel Rite bojkottjára vonatkozó döntés mellett, december 13., <http://bit.ly/2Ep-dKOB>.

ABS-CBN 2016: Duterte polgármester, kérem, hozza nyilvánosságra, mit mondott kínai tisztviselőknek, június 16, <http://bit.ly/1TNUw6K>.

ABS-CBN Duterte 2016. találkozik a kínai követtel a választottbíróági döntés előtt, július 7, <http://bit.ly/2E1eN9B>.

ABS-CBN 2016: Duterte hajlandó javítani a PH-Kína kapcsolatokat, a nagykövét szerint, május 17, <http://bit.ly/2GxFTDV>.

AFP 1993: Spratly-szigeteken letartóztatott kínai halászok, in: FBIS-EAS-93-076, 38.

Aquino, Benigno 2011: Beszéd a nemzet helyzetéről (2011 angolul), július 25, <http://bit.ly/2DPj0OG>.

Ázsiai tengeri átláthatósági kezdeményezés (AMTI) nincs év: Kínai hatalmi kivetítési képességek a tengeren Dél-kínai-tenger, <http://bit.ly/2DQ0oKn>.

Ázsiai tengeri átláthatósági kezdeményezés (AMTI) 2017: december 14., <http://bit.ly/2FwgbOI>.

Balthazar, Gaspar 1988: Balthazar Balthazar: RP's 'Iffy' Claim on Spratly, in: Manila Standard, március 23, 5.

Bázisátalakítási és Fejlesztési Hatóság (BCDA) 2018: USD értékű infrastrukturális projektek legjobb finanszírozási lehetőségének keresése érdekében, január 8, <http://bit.ly/2GxqvaJ>.

Bautista, Jaime S. 2017: A dél-kínai-tengeri hivatalos párbeszédet segítő 2. vágány diplomácia, in: A dél-kínai-tengeri hivatalos párbeszédet segítő 2. vágány diplomácia: The Manila Times, január 21, <http://bit.ly/2DZ7uzt>.

Bordadora, Norman/Gonzaga, Robert 2011: Névjáték. PH Now Calls Spratly Isle 'Recto Bank', in: Inquirer.net, június 14, <http://bit.ly/2ErcKJZ>.

Browne, Andrew 2014: Browne: Kína megkerüli a Fülöp-szigeteket a tervezett "tengeri selyemúton", in: The Wall Street Journal, november 10, <http://on.wsj.com/2D04x1m>.

Burgess, Heidi/Guy M. Burgess 2003: Burgess: Mik a megoldhatatlan konfliktusok?, in: Burgess, Guy M./Burgess, Heidi (szerk.): Beyond Intractability, <http://bit.ly/2FtSczN>.

Business World 1993: Ramos elrendeli a Spratly tengeri erőforrásainak felmérését, in: FBIS-EAS-93-084, 41.

Calleja, Niña P 2016: Duterte külpolitikája langyos lesz az Egyesült Államokkal szemben, in: Inquirer.net, március 1, <http://bit.ly/2D09M12>.

Chan Irene 2015: Kína tengeri selyemútja: Az útvonalak politikája. RSIS Commentary No. 12 51, March, <http://bit.ly/2rVG4FF>.

Kínai Külügyminisztérium 2016: A Kínai Népköztársaság Külügyminisztériumának nyilatkozata 2016a Fülöp-szigeteki Köztársaság kérésére létrehozott dél-kínai-tengeri vitában eljáró választottbíróóság július 12. díjáról, július 12, <http://bit.ly/29xUfSR>.

Kína, Külügyminisztérium 2018: Hua Chunying külügyminisztérium rendszeres sajtótájékoztatója januárban h22, 2018, <http://bit.ly/2DPmb8S>.

Christensen, Thomas 2006: A stabilitás elősegítése vagy egy szörnyeteg létrehozása? The Rise of China and U.S. Policy towards East Asia, in: International Security, 31: 81-1261,.

- Cochrane, Joe* 2017: Cochrane: Indonézia: Indonézia, amely sokáig a pálya szélén állt, elkezd szembeszállni területi követeléseivel, in: *The New York Times*, szeptember10, <http://nyti.ms/2wizvtH>.
- Connelly, Aaron L.* 2016: Indonézia a Dél-kínai-tengeren: December6, <http://bit.ly/2pKeWqy>.
- Copeland, Carla S.* 1999: A választottbíráskodás alkalmazása területi viták rendezésére. *Fordham Law Review* 67/6, <http://bit.ly/2E9quw3>.
- CSIS 2017: <http://bit.ly/2BEWfXv>.
- Custom News* 2017: Vietnam, USA közös nyilatkozatot ad ki, november12, <http://bit.ly/2EsRqnh>.
- De Castro, Renato Cruz* 2010: in: *Pacific Affairs*, 83: 697-7174,.
- Del Rosario, Albert* 2012: Fülöp-szigeteki külpolitika: Szeptember26, <http://bit.ly/2GALHNO>.
- Del Rosario, Albert* 2015a: Miért vitték a Fülöp-szigetek ezt az ügyet választottbíró elé és annak jelentősége a régió és a világ számára, július7, <http://bit.ly/1dLuEYr>.
- Del Rosario, Albert* 2015b: del Rosario külügyminiszter záróbeszédei az érdemi meghallgatáson, november30, <http://bit.ly/2BGSAZp>.
- Del Rosario, Albert* 2017: A magatartási keret, egy évvel a választottbírói eljárás után. 13 Július, <http://bit.ly/2FyuDpv>.
- Dundon, Jeffrey R.* 2014: A kínai gazdasági kényszer kiváltó okai. Szakdolgozat, Naval Postgraduate School Monterey California, <http://bit.ly/2nwRVV8>.
- Dunlap, Charles J* 2008: Lawfare Today: A Perspective, in: *Yale Journal of International Affairs*. Winter, 146-154.
- Feaver, Peter D./Eric B. Lorber* 2015: Diminishing Returns? A gazdasági kényszer jövője. Centre For a New American Security, november, <http://bit.ly/2nvPd2f>.
- Flores, Alena Mae S.* 2018: 7 LNG-létesítmény építésére, in: *Manila Standard*, január4, <http://bit.ly/2nsxdGf>.
- Fravel, M. Taylor* 2014: Fravel, Fravel: Területi és tengeri határviták Ázsiában, in: Saadia M. Pekkanen, John Ravenhill, and Rosemary Foot (szerk.): *Oxford Handbook of the International Relations in Asia* (27. fejezet), New York, NY: Oxford University Press, <https://dspace.mit.edu/openaccess-dissertation/1721.1/92742>.
- A G7 külügyminiszterek nyilatkozata a tengeri biztonságról* 2016-ban: Hiroshima, Japán, április11, <http://bit.ly/2s04uy0>.
- Gaspar, Balthazar* 1988: Balthazar Balthazar: RP 'Ify' Claim on Spratly, in: *Manila Standard*, március23, 5.
- Gent, Stephen E./Megan, Shannon* 2014: In: *Bargaining Power and the Arbitration and Adjudication of Territorial Claims: Conflict Management and Peace Science*, 31: 303-3223,.
- Glaser, Bonnie S.* 2012: A kényszerítő gazdasági diplomáciája, in: *The Diplomat* July25, <http://bit.ly/2Fx9sUQ>.
- Global Times* 102016. május: Duterte megváltoztathatja Manila külpolitikáját. 10 Május, <https://bit.ly/2nwXvH4>.
- Global Times* június 14Duterte2016. segíthet a Kínával való szakítás gyógyításában, <http://bit.ly/2qABcBy>.

- GMA News november14 Kína 2014.cáfolja azt a jelentést, amely szerint kizárta a PHL-t a tengeri selyemút tervből, <http://bit.ly/2GA9FHU>.
- GMA News 212016. május: Kína abbahagyta a filippínó halászok zaklatását Scarborough-ban - tisztviselők, május21, <http://bit.ly/2DQQBrr>.
- Goldstein, Avery 2005: Avery Avery: Rising to the Challenge: Kínagystratégiája és a nemzetközi biztonság, Stanford: Stanford University Press: Standford University Press.
- Gonzales, Mia 2014: Giles Gonzales: A Fülöp-szigetek készen áll a kínai "szankciókra", in: Rappler, április1, <http://bit.ly/2DPQmc2>.
- Hayton, Bill2014 : A Dél-kínai-tenger: The Struggle for Power in Asia, New Haven/London: Yale University Press.
- Heydarian, Richard Javad 2017: Duterte felemelkedése: Populista lázadás az elitdemokrácia ellen, Singapore: Palgrave/Macmillan, <http://bit.ly/2Gyq2EX>.
- Hofmeyr, Cliffe Dekker 2016: Lexology június h6, <http://bit.ly/2E8J3fD>.
- Inquirer.net 2009: Manilabiztonsági főnöke találkozót hívott össze a járőrhajó kínai telepítésének megvitatására, március16, <http://bit.ly/1ghzM8r>.
- Inquirer.net 2018a: Cayetano megvédi, hogy Kína kutatási hozzáférést kapjon a Benham Rise-hoz, január14, <http://bit.ly/2Fxxw4Z>.
- Ives, Mike 2017: Vietnam, Yielding to Beijing, Backs Off South China Sea Drilling, in: The New York Times, augusztus4, <http://nyti.ms/2nqPBQo>.
- Japán Nemzetközi Együttműködési Ügynökség 2017: A japán parti őrség szakértői a PCG-t a tengeri biztonságról oktatják, január30, <http://bit.ly/2nxakRV>.
- Kaisheng, Li 2016: Duterte Pragmatism Will Shape Relationships, in: Global Times, május18, <http://bit.ly/2EqzxWc>.
- Kausikan, Bilahari 2016a: ASEAN & US-China Competition in Southeast Asia, in: Today Online, március30, <http://bit.ly/2BJ4Jgq>.
- Kausikan, Bilahari 2016b: Standing Up To and Getting Along With China, in: Today Online, május18, <http://bit.ly/2FzateZ>.
- Kausikan, Bilahari 2016c: USA, China Closer on South China Sea Issues than They Appear, in: Straits Times, május21, <http://bit.ly/2EwZNOQ>.
- Kopper, Ákos 2016: Kétértelműség a diplomáciai eszköztárban a kelet-ázsiai szigetkonfliktusokban, in: The Pacific Review 29: 603-6244,.
- Koutsoukis, Jason/Murtaugh, Dan 2017: Kína csendben növeli dél-kínai-tengeri befolyását, in: Bloomberg | Quint, szeptember7, <http://bit.ly/2nu6adB>.
- Kreuzer, Peter 2015: Szembenézés Kínával. Crises or Peaceful Coexistence in the South China Sea, PRIF Re- port No. Frankfurt/M134,., <http://bit.ly/2shHt9X>.
- Kreuzer, Peter 2016: A Comparison of Malaysian and Philippine Responses to China in the South China Sea, in: The Chinese Journal of International Politics, 9: 239-2763,., <http://bit.ly/2BLgaJ1>.
- Kyodo1995 : Jiang, Ramos megerősítik a kapcsolatokat, november18, in: FBIS-ES-95-224.

- Lai, Christina* 2017: Egyszerre cselekszünk, máskor beszélünk: China's Coercive Economic Diplomacy in East Asia and Beyond, in: *The Pacific Review*, online, <http://bit.ly/2BKskxa>; továbbá: *The Pacific Review*, online, <http://bit.ly/2BKskxa>: Princeton China and the World Program Bulletin Board augusztus16, <http://bit.ly/2GzmGS8>.
- Laude, Jaime* 2011: Navy Apologizes to China over Sea Incident, in: *The Philippine Star Global*, 20 October, <http://bit.ly/2FxlCBl>.
- Le Drian, Jean-Yves* 2016: A konfliktusmegoldás kihívásai. Az IISS Shangri-La Dialogue, június 5., <http://bit.ly/2ErHgn3>.
- Lee, Hsien Loong* 2014: Párbeszéd a Külkapcsolatok Tanácsában. Miniszterelnöki Hivatal, Szingapúr, <http://bit.ly/2nqtnOJ>.
- Li, Sun/Wang, Qian* 2014: In: Cities Seek Hub Status on Maritime Silk Road: Cities Seek Hub Status on Maritime Silk Road: Kína Daily, március 12., <http://bit.ly/2DPFdrD>.
- Lulu, Liu* 2018: Philippines-China Maritime Cooperation Shows Good Start, in: *Global Times*, január 18., <http://bit.ly/2BGh4SE>.
- Lum, Thomas/Wayne B. Morrison/Bruce Vaughn* 2008: Kína "puha hatalma" Délkelet-Ázsiában. CSR-jelentés a Kongresszus számára, RL h34310, <http://bit.ly/2nsokMI>.
- Mabasa, Roy* 2016: PH Diplomats, Beijing Push for Talks on South China Sea Dispute, in: *Manila Bulletin*, június10, <http://bit.ly/2DS1Yzq>.
- Malintoppi, Loretta* 2006: Maloppi Maloppi: A vitarendezés módszerei az államközi peres eljárásokban: In: *When States go to Arbitration rather than Adjudication: When States go to Arbitration rather than Adjudication: A nemzetközi bíróságok és bírósági eljárások joga és gyakorlata* 133-1625,.
- Manila Bulletin* 1993: Kína beleegyezik a Spratlys közös "fejlesztésébe", in: FBIS-EAS-93-185, 36.
- Marcelo, Ver* 2017: PH, Kína forródrótot hoz létre a parti őrség diplomáciájához, in: *CNN Philippines*, november13, <http://bit.ly/2FxcM2n>.
- Matland, Richard E.* 1995: A végrehajtási szakirodalom összegzése: The Ambiguity-Conflict Model of Policy Implementation, in: *Journal of Public Administration Research and Theory: J-Part*, 5: 2, 145-174.
- Mendes, Christina* 2016: Duerte a kínai nagykövetnek. Talks Should Be Based on Hague Ruling, in: *The Philippine Star Global*, augusztus26, <http://bit.ly/2GylVYx>.
- Muscolini, Micah S.* 2013: A dél-kínai-tengeri erőforrásviták múltja és jelene: The Case of Reed Bank, in: *Cross-Currents: East Asian History and Culture Review*. No. September8,, 80-106.
- Nhan Dan* online 2017: Vietnam, Kína közös nyilatkozatot ad ki, november13, <http://bit.ly/2DT7ZM>.
- Nhan Dan* online 2017b: Vietnam, China Secure Cooperation19 Deals, november 13., <http://bit.ly/2nue-14d>.
- Ning, Yu* 2016: Duterte üdvözlő jeleket küld a kínai-filippinai kapcsolatokról, in: *Times*, május18, <http://bit.ly/2DSoGHL>.
- Hivatalos Közlöny* évszám nélkül: Elnöki utak: The Full List, <http://bit.ly/2GxkQBg>.
- Orendain, Simone* 2011: Kína panaszkodik a Fülöp-szigeteki törvényhozók vitatott szigetekre tett látogatása miatt, In: *VOA - Voice of America*, július19, <http://bit.ly/2shUoZj>.

- Pablo, Carlito* 1993: in: *Malaya April*11, in: FBIS- EAS-93-068, 43-44.
- Pan, Esther*2006 : Kína "békés felemelkedésének" ígérete és buktatói. 'Council on Foreign Relations' április 14., <http://on.cfr.org/2nuznoA>.
- Pazzibugan, Dona Z.* 2018: PH, Kína megvitatta a közös olaj- és gázfeltárást a PH-tenger nyugati részén, január16, <http://bit.ly/2EL0Pp6>.
- Kínai Népköztársaság*2006: A ratifikációt követően tett nyilatkozat (2006. augusztus 25.), <http://bit.ly/2GyqHWX>.
- Fülöp-szigeteki Nagykövetség Alapítvány (PAFI)* 2017: Jelentés a Fülöp-szigeteki Külkapcsolatok Tanácsa (PCFR) pályadéltuzásáról2 Kínába szeptember 13-19. h2016, <http://bit.ly/2EpzIq9>.
- Fülöp-szigeteki parti őrség* 2017: A Parti Őrség Közös Bizottságának alakuló ülése: Fülöp-szigeteki és kínai parti őrség megállapodnak az együttműködés további előmozdításáról, február22, <http://bit.ly/2lQ0j3i>.
- Fülöp-szigeteki Turisztikai Minisztérium* 2016: <http://bit.ly/2ErKOWp>.
- Fülöp-szigeteki infrastrukturális átláthatósági portál*, <http://bit.ly/2nuJ5r9>.
- Poling, Gregory* 2017: Poling Poling: Ez nem az a COC, amit keresel. Asia Maritime Transparency Initiative, AMTI Update, június15, <http://bit.ly/2BGwpCA>.
- Poudret, Jean-Francois, Besson, Sebastien* 2007: A nemzetközi választottbíráskodás összehasonlító joga. London: Sweet & Maxwell Ltd., 2. kiadás.
- Elnöki Kommunikációs Műveleti Iroda* 2016: Abella elnöki szóvivővel és Allan Peter Cayetano szenátorral tartott sajtótájékoztató, 28,2016 <http://bit.ly/2Eqwopd>.
- Qinghong, Chen* 2016: Duterte May Have Limited Room for Change on Maritime Disputes, in: *Global Times*, május10, <http://bit.ly/10gHr75>.
- Rahmat, Ridzwam* 2017: Fülöp-szigetek megkapja az ötödik többcélú reagáló hajót Japántól. 7 Augusztus, *Jane's Navy International*, <http://bit.ly/2nwACnr>.
- Ramos, Fidel*1995: 'America's Role in East Asia', október16, *Congressional Record*, Vol. 141, No. 187, November27, 1995, <http://bit.ly/2riuSRS>.
- Rappler* 2016a: Duterte nyitott a Kínával közös kutatásra a Nyugat-PH-tengeren, február5, <http://bit.ly/2Fz0cPN>.
- Rappler* 2016b: Aquino: Kína győzelme mindenki számára, július13, <http://bit.ly/2EsZg0h>.
- Rennack, Dianne E.* 2006: Kína: Kína: Gazdasági szankciók. CRS-jelentés a Kongresszus számára, kód: CRS Report for Congress: RL31910, <http://bit.ly/2nwVD10>.
- Reinhold, Steven* 2013: Reinhold: Good Faith in International Law, in: *UCL Journal of Law and Jurisprudence*, 40: 40-632,.
- Romana, Chito Sta* 2012: Fülöp-szigetek és Kína: In: A Kínai Népköztársaság: Konfliktus vagy együttműködés? Positively Filipino, Oc-29 tober, <http://bit.ly/2BGPBA9>.
- Rosecrance, Richard* 2006: Hatalom és nemzetközi kapcsolatok: The Rise of China and Its Effects, in: *The Rise of China and Its Effects: International Studies Perspectives*, 7: 31-351,.
- Ryacudu, Ryamizard* 2018: Ryamud Ryamud: Vezető beszéd. 2018 Raisina Dialogue, <http://bit.ly/2E56p9r>.

- Schrader, Matt* 2016: China's Media on the South China Sea Ruling, in: The China Story szeptember20, <http://bit.ly/2oN3A2K>.
- A Fülöp-szigeteki szenátus* 2016: Cayetano Goldbergnek: PH tisztségviselők ügyeinek figyelemmel kísérése, kritizálása, október29, <http://bit.ly/2DRRGzh>.
- Shambaugh, David* 2005: China Engages Asia: In: International Security, 29: 64-993,, <http://bit.ly/2nuEUeZ>.
- Shapiro, Martin* 1981: Shapiro: Martin Shapiro: Bírósgok: Chicago/London: Bírósgok: Összehasonlító és politikai elemzés, Chicago/London: University of Chicago Press.
- Shepherd, Christian* 2017: Kína üdvözli a Fülöp-szigeteki kapcsolatok "aranykorszakát", in: China Hails "Golden Period" in Relations with Philippines: Reuters, június29, <http://reut.rs/2GQ1vdV>.
- SINA* 2010: Fülöp-szigeteki látogatás a kínai haditengerészeti flottánál, április13, <http://bit.ly/2EvqbbX>.
- Sonmez, Felicia*2014 : China's Bullying Economic Diplomacy May Backfire, Say Experts, in: GMA News Online, január22, <http://bit.ly/2ntxqsM>.
- Spangler, Brad* 2003: Rendezés, rendezés, menedzsment és átalakulás: In: Beyond Intractability - Knowledge Base & Conflict Fundamentals, <http://bit.ly/2F8b-CKy>.
- Storey Ian* 2017: A dél-kínai-tengeri magatartási kódex ASEAN-Kína keretrendszerének értékelése. ISEAS Yusof Ishak Institute, Perspective 62/2017, augusztus8, <http://bit.ly/2DSenDu>.
- Sutter, Robert* 2004: Ázsia egyensúlyban: Amerika és Kína "békés felemelkedése", in: Current History September, 284-289; <http://bit.ly/2Eq0ucu>.
- Talmon, Stefan* 2014: A dél-kínai-tengeri választottbíráskodás: Bonn Research Papers on Public International Law Paper no. 2/2014, február9, <http://bit.ly/2nvKwFF>.
- The American Presidency Project* 1993: "The President's News Conference with President Fidel Ramos of the Philippines", november22, <http://bit.ly/1DyQmv3>.
- The Manila Times* 2014: PH-nak erősítenie kell a kapcsolatokat Kínával, október29, <http://bit.ly/2DRu7Xa>.
- The Philippine Star* 2016: Fülöp-szigetek köszöni a felelősségteljes nemzetek támogatását, július13, <http://bit.ly/29HQAWt>.
- The Philippine Star* 2017: Fülöp-szigetek több9 járőrhajót kap Japánból, október14, <http://bit.ly/2nqpBoq>.
- A Kínai Népköztársaság Államtanácsa* 2015: Március9, <http://bit.ly/2GBmyBS>.
- Tong Linh* 2016: A dél-kínai-tengeri közösségi média "háború", in: The Social Media 'War' Over the South China Sea: The Diplomat, július16, <http://bit.ly/2t8knmF>.
- Truman, Harry S. (az Egyesült Államok XXXIII. elnöke)* 1945: 150 - 2667. sz. kiáltvány - Az Egyesült Államok politikája a kontinentális talapzat altalajának és tengerfenékének természeti erőforrásaival kapcsolatban, szeptember28, <https://perma.cc/6XUB-THU9>.
- Tubayan, Elijah Joseph C.* 2017: DoF, in: PHL Economic Strategy Seenging Converging with China's - DoF: Business World, november21, <http://bit.ly/2jaKxg8>.
- Unite, Betheena* 2017: PH, China Coast Guards Agree to Communicate, Coordinate Better, in: Manila Bulletin, november13, <http://bit.ly/2noJxYy>.

- Vallacher, Robin R./Peter T. Coleman/Andrzej Nowak/Lan Bui-Wrzosinska* 2010: Rethinking Intractable Conflict: the Perspective of Dynamical Systems, in: *American Psychologist*, 65: 262-2784,.
- Viray, Patricia Lourdes* 2017: Lorenzana. China Did Not Oppose ASEAN Concerns in South China Sea, in: *The Philippine Star Global*, október25, <http://bit.ly/2gCDXxY>.
- Warwick, Mara K.* 2017: Fülöp-szigetek 2021: Az infrastruktúra aranykora felé. The World Bank, augusztus18, <http://bit.ly/2DRxI7C>.
- Xia, Ming* 2006: "Kína fenyegetése vagy Kína békés felemelkedése?", in: *The New York Times*, február19, <http://nyti.ms/2nTVseH>.
- Xinhua*1995 : Találkozik a Fülöp-szigeteki Ramosszal. Belföldi szolgálat kínai nyelven, november18, fordította: FBIS-CHI-95-223, 6.
- Xinhuanet* 2016a: Duterte, a megválasztott Fülöp-szigeteki elnök "nagyszerű elnökként" üdvözli a kínai Xi Jinpinget, június 1., <http://bit.ly/2Gwngjw>.
- Xinhuanet* 2016b: Chinás Belt and Road Initiative kronológiája, június24, <http://bit.ly/2nuCOH>.
- Xinhuanet* 2017: Kína szoros együttműködést ígér az ASEAN-nal a közös jövőjű közösség építése érdekében, október24, <http://bit.ly/2E28ItC>.
- Xinhuanet* 2018: Kínai hajó tudományos kutatásokat végez a Fülöp-szigeteki vizeken, január16, <http://bit.ly/2DmSR8Q>.
- Yasay, Perfecto* 2016a: <http://bit.ly/2F-wG80v>.15
- Yasay, Perfecto* 2016b: Historical Perspective of the SCS Dispute, október30, <http://bit.ly/2rXOHQh>.
- Yiqian, Zhang/Jie, Shan* 2016: Duterte's Sea Policy Takes Center Stage, in: *Global Times*, május11, <http://bit.ly/2E2kMuN>.
- Yung, Christopher/Patrick McNulty* 2015: China's Tailored Coercion and Its Rivals' Actions and Responses: What the Numbers Tell Us. Center for New American Security, Maritime Strategy Series, január, <http://bit.ly/2DRZTz6>.
- Zartman, I. William* 2000: Zartman: Érettség: A fájdalmas patthelyzet és azon túl, in: *The Hurting Statemate and Beyond: The Hurting Statemate and Beyond*: Paul C. Stern/Daniel Druckman (szerk.): Nemzetközi konfliktusmegoldás a hidegháború után. Washington D.C.: National Academy Press, 225-250.
- Zhang Lei* 2006: in: *Beijing Jiefangjun Bao*, április3, <http://bit.ly/2DPX99z>.

prif jelentés

A PRIF-jelentések háttérelmzésekét nyújtanak a politikai eseményekről és fejleményekről, és kutatási eredményeket mutatnak be.

Frankfurti Békekutató Intézet (2018): Kényszer és béke. A PRIF új kutatási programja, PRIF Report 2/2018, Frankfurt/M.

Dembinski, Matthias/Peters, Dirk (2018): Eine Armee für die Europäische Union? Europapolitische Konzeptionen und verteidigungspolitische Strukturen, PRIF Report 1/2018, Frankfurt/M.

www.hsfk.de/PRIF-Reports
www.hsfk.de/HSFK-Reports

prif Spotlight

A PRIF Spotlights aktuális politikai és társadalmi kérdéseket tárgyal.

Aakhunzada, Ahmad Noor Baheige (2018): A Ray of Hope for Afghanistan. Az elmúlt néhány év során a biztonsági helyzet jelentősen megváltozott, PRIF Spotlight 4/2018, Frankfurt/M.

Becker-Jakob, Una (2018): Jake-Jakob: No Impunity for Chemical Warfare. Mik a lehetőségek a vegyi fegyverek használatának megszüntetésére?", PRIF Spotlight 3/2018, Frankfurt/M.

www.hsfk.de/PRIF-Spotlights

prif blog

A PRIF Blog a béke- és konfliktuskutatás szempontjából releváns aktuális politikai kérdésekről és vitákról szóló cikkeket mutat be.

PRIF BLOG

PEACE RESEARCH INSTITUTE FRANKFURT (LEIBNIZ-INSTITUT FÜR WISSENSCHAFTLICHE STUDIEN FRIEDENS- UND KONFLIKTFORSCHUNG)

<https://blog.prif.org/>

A PRIF-jelentések és a PRIF Spotlights nyílt hozzáférésű kiadványok, amelyek letölthetők a www.prif.org weboldalról. Ha e-mailben vagy nyomtatott formában szeretné megkapni kiadványainkat, kérjük, vegye fel a kapcsolatot a publikationen@hsfk.de címen.

 www.facebook.com/HSFK.PRIF

 www.twitter.com/HSFK_PRIF

 <https://blog.prif.org/>

PETER KREUZER//

A KÍNÁVAL VALÓ FOGLALKOZÁS A DÉL- KÍNAI-TENGEREN: DUTERTE IRÁNYVÁLTÁS

A 2013 Fülöp-szigetek a Dél-kínai-tengeren a területi szuverenitással és tengeri jogokkal kapcsolatos ügyet indított Kína ellen az Állandó Választottbíróóság (PCA) előtt. Igaz, a bíróság előtt sikerrel jártak, de az ügyet követően a két fél közötti feszültség drámaian fokozódott - és a konfliktus megoldása nem volt kilátásban. A 2016-ban beiktatott Fülöp-szigeteki elnök, Duterte új álláspontra helyezkedett. Felajánlotta, hogy egyelőre figyelmen kívül hagyja a bírósági ítéletet, elmélyítette a gazdasági kapcsolatokat és helyreállította a kétoldalú kommunikációs csatornákat .

Kreuzer két tanulságot von le Kínával kapcsolatban: először is, hogy a jogi eszközökkel való túl nagy nyomásgyakorlás növelheti Kína ellenállását, másodsor pedig, hogy Kína viselkedése befolyásolható olyan stratégiákkal, amelyek pozitívan reagálnak az ország alapvető szükségleteire és szorult helyzetére.

Dr. Peter Kreuzer , a PRIF igazgatótanácsának tagja, a PRIF "Governance and Societal Peace" kutatási részlegének vezető kutatója. "Kutatásaiban a Fülöp-szigeteki belpolitikára, valamint a dél-kínai-tengeri tengeri és területi konfliktusokra összpontosít.

BékekutatásHessische
FrankfurtFriedens-und

HSFK
Leibniz-Institut
Stiftung Institute
Konfliktforschung

4z "i",
Leibni
Egyesület

d